

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXV M., 17 N. BROOKLYN, N. Y. PENKTADIENIS, 1950 M. BALANDŽIO (APRIL) 28 D. KAINA 10 C.

Dabar

Komunistai krinka
Zodis apie cenzūrą
Indonezijos dienos
Aple Will Rogers

JUOZAS TYSLIAVA

Amerikos komunistų partijos vadai prisipažįsta, kad jų šalininkų skaičius kasdien mažėja.

Karo pabaigoje Amerikos komunistų partija turėjo apie 100,000 narių, neskaitant prietarėjų.

Dabar, pasirodo, šis skaičius nusmūkęs iki 45,000.

Nenuostabu, kad ir lietuvių komunistų vadovaujamy draugijų narių skaičius retėja.

Tai vis kovos su sovietų šnipais ir penktąja kolona padariniai.

Be to, anot rusų, baimė turi didesnę akis.

Kova su komunistais, matyt, paveikė ir Marcantonio, vienintelį komunistų kongrese.

Andai Atstovų Butas nutarė pagerbti 10 Amerikos laukūnų, kuriuos sovietai nušovė virš Baltijos jūrų.

Iš 330 balsavusių už tą pasiūlymą neatstodė nė vieno baltijos. Atstovas Marcantonio, kuris tame kongreso posėdyje dalyvavo, taip pat balsavo už.

Kaip čia seniai tas atstovas iš New Yorko akiai laikėsi Amerikos komunistų partijos linijos?

Laikas ir jo įvykiai veikia ir tokius politinius akrobatus.

Niekas neabejoja, kad buvęs vyriausias Vakarų sąjungininkų armijų vadas gen. Eisenhoweris yra militaristas pilna to žodžio prasme.

Bet štai, ką dabartinis Kolumbijos universiteto prezidentas, kalbėdamas spaudos vakarieniėje New Yorke, pasakė:

„Žmonės, kurie cenzūros būdu mėgina išspėsti tautos bei valstybės problemas, yra kvaili plėkštagalviai.“

Kartodami šiuos generolo Eisenhowerio žodžius, mes, buvę nepriklausomos Lietuvos spaudos leidinių skaitytojai, neišvengiamai prisimename vieną būdingą sakinį:

„Karo cenzūros leista...“

Atrodo, kad iš Jungtinių Indonezijos Valstybių netrukus lėks tik jų vardas.

Geriausiu atveju — keturiolikos valstybės — ir tos pačios federalinės, arba, tiksliau pasakius, centralinės Indonezijos Respublikos valdžios kontrolėje.

Originaliai, Indonezijos sąjū gyventojai, kurių esama apie 80 milijonų, valdymosi pareigas turėjo būti pasidalinę federalinėje šešiolikos valstybių sistemoje.

Neveltui tie sukilimai Indonezijoje...

Politinės aistros ten dar ilgai nenurims.

Nėra abejonės, kad Washingtono tiksliai žinoma, kur ir kada sovietai nušovė tą lėktuvą, kurio liekanos Baltijos jūroje tik dabar randamos.

Žinant, kad kiekvienas lėktuvas turi nuolatinį radijo kontaktą su centru, reikia manyti, kad ir Privateer įgula suspėjo pranešti apie savo likimą.

Bet viešas tokių smulkmenų paskelbimas būtų naudingas tik sovietams, kurie tuo jau pasiskubino pamatuoti, kad lėktuvas, atsispaudėdamas, nuskrūdė ir vakarus...

Sovietai, apdovanoję savo lakūnus medaliais, taip pat

PASKELBĖ KOVĄ SOVIETINEI PROPAGANDAI

Truman ir Acheson reikalauja vienybės prieš sovietų planus

Prezidentas Trumanas, kalbėdamas laikraščiu redaktorių sąjungos susirinkime, paskelbė teisingumo kampaniją iškilti pasauliui, jog tik laisvė gindamos JAV išėtu karan. Jis ragino spaudą informuoti pasaulį apie JAV talingą darbą, tokį, koks jis tikrumoje yra, pabrėždamas, jog visas pasaulis turi žinoti JAV pastangas apginti tautų laisvę prieš gresiančią vergiją. Sovietų propaganda juodina JAV nuolatos, vadindama jas imperialisto ir karo kurstytoju varda. Amerikiečiai puikiai žino, kad tokie tvirtinimai yra absurdis, bet yra svarbu, kad tai žinotų ir visa žmonija. Žmonės, pasirinkdami tarp komunizmo ir demokratijos, apsisprendžia pagal tą, ką jie patys apie vienus ir antrus žino, o ne pagal tai, ką amerikiečiai patys apie save galvoja. Berlyne, Pragoje, Balcanuose ir Tol. Rytuose sovietai yra puikiai įrodę, kad jų kalbos apie taiką yra tik jų tikrųjų imperialistinių tikslų priedanga.

Sovietinė propaganda prezidentas apibūdino, kaip labiausiai melaginga ir grubia, jog amerikiečiai tik stebisi, kaip gali būti žmonių, kurie jai tikėti. Bet iš kitos pusės ši propaganda yra veikli, nes ji siejama tarp žmonių, kuriems yra atimta galimybė klausytis laisvos informacijos, radijo ir kt.

Baigdamas, prezidentas pabrėžė, kad sustiprinta teisingumo kampanija užmegs tiesioginį kontaktą tarp amerikiečių ir kitų tautų, kad jos patios turėtų progos pamatyti ir įsitikinti, kieno pusėje yra teisybė. Kaip savo kalboje buvo minėjęs Trumanas, netrukus valstybės sekretorius Dean Acheson žurnalistų susirinkime paskelbė antisovietinės propagandos kampanijos programą.

„Mes stovime prieš didelį pavojų, kuris gresia ne tik mums, bet ir visai civilizacijai. Jei mes laikysimės vienintgal ir stipriai ir savo kovoje stipriai tikėsime laisve, mes išvesime laisvą pasaulį ir sauria ateitį“ pareiškė Dean Acheson.

Toliau Dean Acheson pabrėžė, kad JAV ir toliau stengsis ieškoti susitarimo galimybių, bet bus neįmanoma susitarti, jei sovietai neatsisakys savo agresyvių planų. Čia jis patiekė kelių punktų programą, kurią atlikę amerikiečiai ne tik to didžiojo pavojaus išvengtų, bet ir „turėtų dinamiškiausią ir labiausiai revoliucingą žmonių istorijoje idėją, kuri baimę nupurtytų kiekvieną pasaulio tironą ar diktatorių, bandantį žmonią pavergti.“

Pirmuoju programos punktu Dean Acheson laiko tikėjimą laisve ir tinkama pasi-

ringimą už ją kovoti, toliau — ūkinę pagalbą atsilikusiems kraštams, praplėstą pramonės gaminių pasiekimą su kitomis tautomis ir gerą politinę akciją. „Mes nenorime Sovietų Sąjungos palaidoti. Taip pat mes nebandytume jos nepriklausomybę griauti, bet JAV privalo žiūrėti, kad komunizmas nepakastų mūsų krašto ar kitų kurio, trokštančio būti laisvu, — baigė jis.“

Ryšium su Lattimore byla, Senatas pakvietė liudyti Earl Browder, buvusį Amerikos komunistų partijos vadą ir Frederick Vanderblit Field, žymų New Yorko turuoklį, kurių buvęs komunistas Budenz įvardino kaip sovietų špiunazo agentą.

Rusai pasirengę pulti

Italų telegramų agentūra ARI, kuri daugumoje skelbia žinias iš Romos katalikiškųjų šaltinių, pranešė, kad Sovietų Sąjunga jau turinti paruoštus planus Vakarų Europai užpulti. Pagal patikimas pogrindžio organizacijos žinias, maršalas Tito, sovietams užpuolus, remsi Sovietų Sąjungą.

„Sovietų Sąjunga, esą, planuojanti išstumti britų ir amerikiečių kariuomenes iš jų pozicijų ties Atlantu ir priversti juos pasitraukti į Italiją, kur jiems užkaišytų pirtį. ARI tvirtina, kad, galimas dalykas, šie 1950 metai bus įlemtingi.“

Miuncheno gyventojai, prigašdinti žinių apie skraidančias lėkstes ir pranešimų apie JAV ir sovietų lėktuvų incidentą viršum Baltijos, bijodami karo, buvo ėmę bėgti į Bavarijos miškus.

AMERIKOS IR PASAULIO ĮVYKIAI

SURADO DAUGIAU JAV LĒKTUVO LIEKANŲ

Jau buvo rašyta, kad britų laivas Baltijos jūroje aptikęs guminių gelbėjimosi plaustą, kuris, manoma, priklausęs sovietų nušautajam JAV „Privateer“ tipo lėktuvui. Svedų muitininkas pareiškė, kad šis plaustas buvęs rastas sušaudytas. Du amerikiečių karininkai, kurie plaustą matė Wiesbaden, sako, kad jis būvęs tikrai skylietas, bet jie negalėję nustatyti, kokių būdu tos skylios atsiradusios. Plaustas galutinai bus iširtas Marroko, Port Lyautey mieste, kur minimas lėktuvas stacionavo.

Antisovietinis plaustas buvo rastas keliasdešimt mylių nuotolyje nuo Svedijos krantų. Amerikiečių laivyno atstovai tvirtino, kad plausto ženklai rodė, kad „Privateer“ įgula naudojus kaip tik tokius plaustus.

Šios savaitės viduryje švedų laikraštis „Dagens Nyheter“ pranešė, kad žvejai Baltijos jūroje aptikę lėktuvo ratus, kurių vieno padanga esanti persauta. Šie ratai pristatyti į Burgsvik uostą, Gotlando saloje, ir perduoti amerikiečių atstovams.

labai gerai žino, kas ir kaip ten įvyko.

Tokia, mat, šaliojo karo strategija.

Kas neatšimena linksmojo Will Rogers, kuris kartą amerikiečius šitaip apibūdino: „Mano profėvial buvo ne tie, kurie atplaukė Mayflower laivu, bet tie, kurie juos čia pasitiko.“

Ir štai, dabar šio indėnų kilmės amerikiečio, tikrojo amerikiečio, biografija, kurią parašė Donald Day, išėjo iš spaudos.

Tai tikrai įdomi knyga. Kiek tai liečia mūsų knygų rinką, taip pat patartina perskaityti Margerio Šliupartinius, apie kuriuos dar teks rašyti.

Sakoma, kad paskutiniuoju metu maždaug apie tą pačią vietą, kur surasti ratai, rasta ir kitų dalykų, priklaususių Privateer lėktuvui. Netrukus JAV aviacijos vadovybė turės paskelbti tyrimo duomenis.

Telefono susisiekimo tinklo darbininkų streikas, kuris turėjo išsiplesti visose JAV, atidėtas, ligi unijos atstovai susitaro su telefonų kompanijų atstovais.

JAV laivyno statybos plane, kuris apima \$335 mil., yra numatyta pastatyti atomo energija varomą povandeninį laivą.

Rytinėje Vokietijoje, stiprėja evangelikų kova prieš komunistus. Perekta savaitę per 4,000 evangelikų bažnyčių priėmė protestą prieš komunistinį spaudimą.

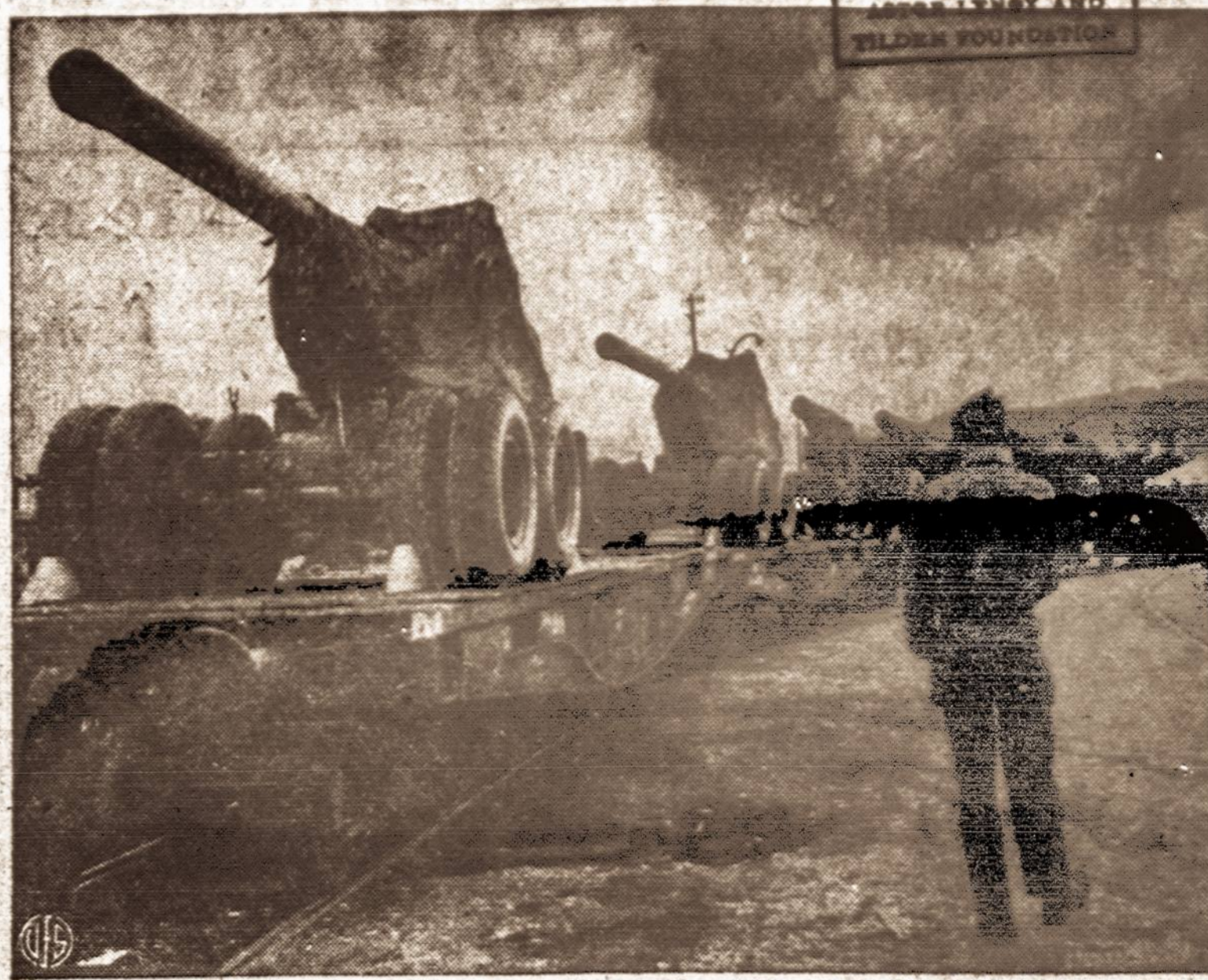
D. Britanijoje, Prancūzijoje ir Belgijoje paskutinėmis savaitėmis labai atšalo oras ir storai prisnigo, o iš Skandinavijos ir Rusijos pranešama apie ankstyvą pavasarį.

Cekijos krašto gynybos ministras gen. L. Svoboda paskirtas ministerio pirmininko pavaduotoju ir sporto departamento vedėju. Naujuoju krašto gynybos ministru yra A. Cepicka, buvęs teisingumo ministras ir vedęs kovą prieš bažnyčias.

Prancūzijos maršalas Petain, kuris atleka savo bausmę d'Yeu saloje, šį mėnesį sukako 94 metų amžiaus. Gydytoju tvirtinimu, jo sveikata esanti gerame stovyje.

Penktąjį JT pilnatyje, kuri prasideda šiemet rugsėjo 19 d., JAV pradės talkos ofenzivą, — pareiškė JAV delegacijos JT vedėjas Warren R. Austin.

Vokietijų policijos pranešimu, ties Riugeno sala sovietai užminavę jūrą.

Šie Amerikos karo pabūklai Vakarų Europai ginti neseniai buvo iškrauti Cherburgo uoste, Prancūzijoje.

SOVIETAI TREMIA PABALTIO GYVENTOJUS PEREITĄ ŽIEMĄ LIETUVA NETEKO 1 MIL. GYVENTOJŲ

Vakarų Vokietijoje amerikiečių leidžiamas dienraštis „Die neue Zeitung“ balandžio 23 d. pranešė, kad sovietai Pabaltijį pradėję didelę valymo akciją, norėdami apsaugoti savo pajūrio tvirtinimų paslaptis.

Laikraštis remiasi pabaltiečių atbėgėlių Svedijoje žiniomis. Sakoma, kad sovietai bijo Pabaltijio nacionalistų penktosios kolonos, kuri galinti jiems padaryti nuostolių strateginiame jūros pakrastyje, kur jie turi iširengę povandeninių laivų uostus ir raketinių bombų siuntimo stotis.

Valymo akcijos pasakoje sovietai deportavo dešimtis tūkstančių pabaltiečių. „Aptuštintuose nuo gyventojų Pabaltijio kraštuose — Latvijoje, Estijoje ir Lietuvoje — kuriuos sovietai paprastai prieš dešimtį metų prisijungė, kolonizuojami rusų ūkininkai. Jungtinės Amerikos Valstybės šitos aneksijos niekad nepripažino“, — sako laikraštis.

Toliau rašoma, kad Vatikano žiniomis, sovietai kovoje prieš katalikų bažnyčią perekta žiemą vien iš Lietuvos ir Sibirą deportavo nuo 800,000 iki 1,000,000 katalikų. Panašiu

deportacijų buvo Latvijoje ir Estijoje, kur iš tarnybų atleista daugybė estų patriotų, apšaukus juos kvilingais ir titininkais. Šie žmonės, taip pat, kaip ir ūkininkai, pakėičiami rusais.

Ryšium su konfliktu dėl JAV lėktuvo, kuris, sovietų tvirtinimu, bandęs daryti sovietų tvirtinimų fotografijas, viso pasaulio dėmesys nukrypo į sovietinius tvirtinimus Pabaltijį ir kitur.

Ta progą žymi amerikiečių žurnaliste Dorothy Thompson, remdamosi „Baltic Review“ iš Stockholmo pranešimais, rašo, kad žinios apie sovietų įsitvirtinimus, ypač Pabaltijį, esančius smarkiai perdėtos. Bet tiesa yra, kad kai kurios pajūrio vietos yra paskelbtos draudžiama zona ir

izoliuotos groviais bei spygliuotų vielų tvora, bunkeriais ir pajūrio sargybonimis. Į Estiją yra atvežta didelis kiekis traktorių, kurie, manoma, kad bus panaudojami sunkiųjų patrankų pervežimui. Taip pat karo munitcijai pervežti Estijoje nutiesta viena geležinkelio linija. Panaudodami vokiečių belaisvių darbo jėgą, sovietai Tallino apylinkėse įrengė požeminius ginklų sandėlius.

Savo straipsnį Dorothy Thompson baigia, pabrėždama, kad žinova tvirtina, jog tie sovietų įsitvirtinimai gali būti daugiau apsigimamo pobūdžio, negu puolamo. Taip pat dalis pajūrio krantų sustiprinimų padeda ir pabaltiečių bėgimą iš „sovietinio rojaus“ suaktyti.

BEVILTISKA PADĖTIS HAINANE

Associated Press žiniomis, Hainano salą kinų komunistai gali užimti keturių — aštuonių dienų laikotarpyje. Ligišiolinių staigų laimėjimų saloje komunistai pasiekę ne savo reguliarios kariuomenės, kurios apie 10 tūkstančių išsikėlė čia prieš keletą savaičių, bet partizanų dėka. Apie 60 tūkst. jų sėkmingai kovoja prieš nacionalistų garnizoną.

Nacionalistai saloje turi apie 125 tūkst. reguliarios kariuomenės, apie 100 lėktuvų ir nedidelį laivyną, bet šitai negali atlaikyti puolimų. Esą, gen. Čiangkaišekas įsakė evakuoti visą 13,500 kvadratinį mylių salą. Hainano gubernatoriaus gen. Chen Chi Tang padėti saloje apibūdines kaip beviltiską, o pats rūpinęsis, kaip nuo komunistų pabėgti.

Nacionalistų manymu, juos tyko dar apie 40,000 vietinių

partizanų Salos krante parengti stovi keletas frachtierių, kurie paskutiniuoju momentu iš salos paims aukštuosius nacionalistų pareigūnus. Nuomonių skirtingai dėl salos gynybos tarp Hainano gubernatoriaus ir vyriausiojo gynybos vado žymiai prisideda prie nacionalistų nesėkmės.

Naujos galimybės pasaulio taikai?

O. John Rogge, JAV prokuroras, ir Konni Zilliacus, buvęs britų parlamento kairiosios grupės narys, kaip Jugoslavijos vyriausybės svečiai, lankėsi krašte ir turėjo pasikalbėjimų su Tito ir kitais aukštais valstybės vyrais.

Sugrįžę iš savo kelionės, jie padarė pranešimą, kuriame sako, kad nepriklausoma komunistinė Jugoslavijos politika Europos socialistams atneša naujų vėjų, o pasaulinei taikai duoda naujų galimybių. Jie tvirtina, kad Jugoslavija pakankamai įrodė, jog praktiškai gali gyvuoti komunistas, nelaukdamas būtinumo priklausti kuriam nors blokui, kuriais nūdienis pasaulis yra pasiskirstęs.

MOKINIŲ STREIKAS

Apie 3,000 vidurinių mokyklų balandžio 26 d. demonstravo aplink New Yorko miesto valdybos namus, reikalaudami pakelti mokytojams algas. Policijos ir Svičeto Tarybos atstovai sako, kad ši demonstracija buvusi iš anksto paruošta tūlių neįgalųjų grupių.

Britų laivas „Queen Mary“ perekta savaitę pasiekė plaukimo rekordą, perplaukdamas Atlantą per 4 dienas, 14 val. ir 57 minutes, plaukdamas 29,43 mazgu greittumu.

Pirmieji JAV ginklų transportai JAV karinės pagalbos ribose pasiekė Norvegiją.

Neseniai įvykę jugoslavų kontroliuojamoje Triesto teritorijoje zonoje rinkimai buvo laimėti 100 nuošimčių maršalo Tito naudai.

Amerikos Lietuvių Savaitė

DETROITO LIETUVIŲ DIENOS

Raša Marija Sims

YPATINGAS KONCERTAS

Gegužės 7 d. Art Institute įvyksta A. Dambrauskaitės ir St. Baranaukos koncertas. Solistams akompanuos svečias iš Čikagos A. Kučūnas.

Mapome, kad šis koncertas bus vienas žymiausių šiais metais, nes ne dažnai pasitaiko gauti tokius žymius dainininkus.

Tikimės, kad Detroito lietuviai pasinaudos šiaja reta proga ir gausiai koncerte dalyvaus.

RADIJO KLUBO KONCERTAS

Bal. 16 d. Ukrainian National Temple buvo ALB radijo klubo koncertas, kurį atliko šio klubo choras, vadovaujamas komp. Br. Budriūno. Koncertas gerai pavyko. Mūsų ir vyrų choras buvo itin geras. Merginų choras buvo kiek silpnesnis. Iš žymesnių kompozicijų sudainuota labai nuotakingai paties dirigento, "O Nemune" ir "Gyvent". Taipgi "Stiklukuks" — J. Kareso "Miške gelė" — R. Sweeney, kurias dainavo mūsų choras. Vyrų choras klausytojus pagavo su daina "I kova". Ji buvo kartojama.

Solo dainavo dvi jaunos lietuvaitės Aldona Molytė ir Valencija Stepiulonytė ir iš tremtinių — Kazys Stašaitis. Stepiulonytė su Stašaitiu padainavo duetas: "Valio, valdže" ir "Neseg sau rožės". Jų balsai gerai derinosi.

Labai visus sužavėjo Zaganievičienės vedama šokėjų grupė. Astuonios šokėjų poros pasako "Maliūna", su choru kartu, "Praded austrėle aušti" ir polką "Maliūn". Žavėjosi net sveiktinai, kurių tarpe buvo Michigan Commission on Displaced Persons sekretorė Florence Cossedy ir International Institute statybos direktorė Alice Sicles. Jos pareiškė, kad visas koncertas "Was just splendid".

Dirigentui talkininkavo akompaniatorės Elena Dailydatė ir Evalina Balevičiūtė.

HARTFORDO LIETUVIŲ VEIKLA

Vietos lietuvių klubas yra svarbus lietuviškas centras. Čia po dienos darbo ir savaitės pabaigoje susirenka įvairių draugijų nariai, ruošdami savo pramogas. Klubas naujienai rūmai mūsų žmonėms teikia didelį patogumą. Renkasi čia ne tik jaunimas, bet ir senimas.

Netrukus pasibaigs klubo šeštadieniškas rengiamis šokiai ir prasidės kitoki pobūviai pavasarinio sezono proga.

Parapijos veikėjai, vadovaujami prelato kleb. Jono Amboto, jo padėjėjų kunigų Pronskaus ir Sabulio, ruošiasi minėti parapijos 50 metų sukaktį, norėdami ją iškilmingai atžymėti ir ta proga išleisti knygą su draugijų vadų ir veikėjų fotografijomis.

Tėvynės Myletojų Draugijos 66 skyrius balandžio mėn. jau išrašė 17 naujų narių. Spėjama, kad netrukus susilausime virš 100 narių! O kai kurie teigia, kad ligi 1950 m. pabaigos bus apie 200 narių, nes TMD skyriuje susikaupti vietos lietuvių kultūrininkai. TMD narių susirinkimai įdomūs ir malonūs.

ISVYKSTA Į PARODĄ

Paskutiniam TMD narių susirinkime buvo svarstomi kult. komisijos pirm. V. Balčiūno patiekti veiklos planai ir vienbalsiai priimti. Nutarta ruošti išvyką į dalies parodą Waterburyje. Norima, kad susidarytų du ekskursantų autobusai, kurie, apžiūrėję parodą,

DAINAVO YMCAI

Bal. 17 d. Radijo Choras dainavo YMCA'oje, kur jų koncerto klausė svetimtaliai. Koncertu publika buvo patenkinta ir dainininkams sukėlė ovacijų.

LIETUVIAI MIESTO KNYGYNE

Balandžio pradžioje mūsų didysis knygynas išleido dviejų metų apyskaitą, kuri pavadinta 1948 ir 1949 m. m. 84 pranešimu.

Pranešime net du kartu yra užregistruota, kad lietuviai aukoję knygų. Minimas Chicago konsulas ir Detroito Lietuvių Kultūros ir Meno Draugija. Taipgi paminėtas Mrs. Helen Rauby vardas.

APIE KULTŪROS D-JĄ

Nesmagu pasakyti, kad šioji Lietuvių Kultūros ir Meno Draugija, kuri įamžino lietuvių vardą knygne, gyvavo mažiau kaip metus. Prieš ją uždaranant, kai kasoje liko \$6, sumanėme už tuos pinigų nupirkti Antanijos Dambrauskaitės monografiją ir ją įteikėm knygynui. Dabar knygyno vadovybė mano, mūsų organizacija gyva ir man kaip sekretorei, siūnia pranešimus.

Vertėtų visgi šią organizaciją atgaivinti. Gal prieš pusantro metų, kai ji buvo įkurta, nebuvome jai padėję tvirtų pamatų, todėl ji ir užgeso. Mes tada norėjome šią organizaciją matyti labai didelę ir populiarią. Gal dabar manant, kad niekas netina taip lengvai, kaip pradžioje atrodo, atgaivintume šią draugiją, slausnėnu mastu ir pavidintume ją Lietuvių Kultūros ir Meno Draugija.

O tai galima būtų padaryti, jei tokia draugija sujungtų vien tik moteris, kurios dominasi kultūros ir meno klausimais ir yra pasiryžusios darbuotis.

As kviečiu buvusias nares ir naujas lietuves, kurios šį man iškelta sumanymą remtų, pranešti man.

Rašytojas Antanas Gustaitis, paskutiniu metu Amerikos visuomenel paštamams daugiau kaip humoristas, turi puikiai stebėjimo ir taiklaus atvaizdavimo dovaną. Jo dramtinė kūryba yra labai gyva ir teatro darbotyją labai vertinama. Jo "Sekminių vainikas" dar pirmojoje redakcijoje viso pasaulio lietuvių dramos

KACINSKO DRAMOS STUĐIJOS PIRMASIS VAIDINIMAS BOSTONE

BOSTON, MASS. Gegužės 7 d. 3 val. popiet Thomas Park High School salėje įvyksta Henriko Kačinsko dramos studijos pirmasis vaidinimas. Tai bus didelis įvykis ne tik pačioje Bostono lietuvių kolonijoje, bet ir visiems lietuviams, kur tik šis teatras gastroliaus.

Ypatingu atsitiktinumu Bostono apsisotjo ir įsikūrė trys žmonės, taip svarbūs mūsų teatrui: Henrikas Kačinskas, Antanas Gustaitis ir Viktoras Andriūsis.

Aktorius Henrikas Kačinskas iš tremtinių jaunimo sudarė dramos studiją, kuri jau šeštas mėnesis 2 — 3 kartus per savaitę intensyviai dirba. 24 studijos nariai, daugumoje apie 20 m. amžiaus, per Henriko Kačinsko pamokas susipažino su scenos menu, aktorius technika ir praktiškai atliko įvairių pratimų.

Tokiai studijai reikėtų dirbti apie 3 metus, bet dabartinės neįprastos sąlygos vertė darbą spartinti ir anksčiau scenoje pasirodyti.

Per savo veikimo laiką studija parengė du Ant. Gustaitis veikalus: 1. "Silkinius pančius" — 1 veiksmo komedija, Vilkoakio žanro, iš Amerikos lietuvių gyvenimo, vaizduojančia vietos lietuvių suistikimą su tremtiniais, ir 2. "Sekminių vainiką" — 1 veiksmo vaizdelį iš Lietuvos. "Sekminių vainikas" A. Gustaitis yra beveik naujai parašytas, ir iš daug kam pažįstamo anksčiau vaidinto "Sekminių vainiko" teikiasi tik pati pradžia. Dainas "Sekminių vainikui" paruošė studijos mokinys V. Strolia. "Silkinių pančių" autoriaus parašyti Bostone.

Šienu studijos pastatymai turi tikslą atskleisti du lietuvių peryventus laikotarpius: namuose ir svetur, Lietuvoje ir Amerikoje.

Pažįstantieji ar žinantieji Henriką Kačinską, kuris yra puikus aktorius ir režisierius, gali išvaizduoti, kiek sielos ir darbo jis yra skyręs naujam dramai atžalynui ugdyti. Galia tik, ka šiame pastatyme jis pats nedalyvauja ir neturi progos savo valdyba pasireikšti.

Rašytojas Antanas Gustaitis, paskutiniu metu Amerikos visuomenel paštamams daugiau kaip humoristas, turi puikiai stebėjimo ir taiklaus atvaizdavimo dovaną. Jo dramtinė kūryba yra labai gyva ir teatro darbotyją labai vertinama. Jo "Sekminių vainikas" dar pirmojoje redakcijoje viso pasaulio lietuvių dramos

Aktorius ir režisierius Henrikas Kačinskas.

mėgėjų ir profesionalų buvo statomas jau kelis šimtus kartų. Tat ir jo naujasis veikalas "Silkinių vainik" aktorius ir publikos bus šiltai suikti.

Dailininkas Viktoras Andriūsis prie to bendro režisieriaus, rašytojo ir dramos studijos narių darbo pridėjo savo aukštes rankas: jis paruošė dekoracijas ir kostiumus. Dabar, kai nuo teatro premjeros teškria vos savaitė laiko, dar, be abejo, vyksta dekoracijų ir kostiumų išbaigtimas. Šin darbai įsijungė ir "vietos" lietuvių, senieji ir naujieji, staliai, siuvėjai ir kiti, talkininkaudami, kad tik gegužės 7-ąją išėitų įspūdingas pastatymas.

Viktoras Andriūsis, kuris Bostone dirba liginėje ir kiekvieną dieną kelias 5 val. ryte, tik poilsiu skirtu laiku tegalėjo atsidėti kūrybiniam darbu. Jis yra vienas tų menininkų, puikiai besiderinančių šioje draugystėje, kurie ir sunkių sąlygų nepaisydami dirba ir kitų darbus remia. Tai didelių gabumų dailininkas, Lietuvoje Kaune dirbęs kaip Valst. Teatro dekoratorius, tremtyje Vokietijoje parengęs dekoracijas operos „Sevilijos Kirpėjo“ ir „Bubulio ir Dundulio“ pastatymams.

BILL and AL's CAFE

A. Rinkus ir V. Vinickas
1520 Cumberland Street
Philadelphia, Pa.

BARON'S BAR

W. Baranaukas, Sav.
5345 Wyalusing Avenue
Philadelphia, Pa.
Tel.: GR 3-9995

W. Baranaukas, Sav.
5345 Wyalusing Avenue
Philadelphia, Pa.
Tel.: GR 3-9995

KONCERTUOS MOTINŲ GARBEI

PHILADELPHIA, PA. Philadelphia moterų susijungimas i Pabaltijo Moterų Tarybos Lietuvių Atstovybės skyrių, gegužės 13 d. ruošia motinų pagerbimą.

Tos dienos 8 val. ryte šv. Kazimiero bažnyčioje įvyks pamaldos už mirusias motinas, o gegužės 14 d. per 11 val. pamaldas motinų garbei giedos operos solistė Juzė Augaitytė.

Gegužės 13 d., šeštadienį, 7 val. Lietuvių Pašalpinio Klubo salėje, 928-36 E. Moyamensing Ave., įvyksta motinoms pagerbti koncertas, kurio programą atliks operos solistė Juzė Augaitytė ir pianistė Galina Leonienė.

Šios menininkės turi parengusios specialią tos dienos programą. Bus atliktos dainos ir muzikos kūriniai, kuriuose atsispindi kūrėjų meilė savo motinoms.

Rengėjos kviečia motinų pagerbime dalyvauti visus, kurie myli ir gerbia savo motinas.

ATVYKO ŽURNALISTAS BALSŲ VOŠYLIUS

Neseniai iš Vokietijos i

Philadelphia atvyko žurnalistas B. Vošylius, kartu su Kainėnu, redagavo šaulių Sąjungos savaitraštį "Trimitą". — Atvykęs Amerikon turėčiau džiaugtis, nes ir darba gavau ir kiti įsikūrimo reikalai susitvarkė palankiai, bet džiaugsmą temdo gauta tikra žinia, jog Lietuvoj liktos — dukrelė ir žmona mirė. Žmonos mirties priežastis — džiova—sako jis.

Iki 1940 m. Lietuvoje B. Vošylius, kartu su Kainėnu, redagavo šaulių Sąjungos savaitraštį "Trimitą". — Atvykęs Amerikon turėčiau džiaugtis, nes ir darba gavau ir kiti įsikūrimo reikalai susitvarkė palankiai, bet džiaugsmą temdo gauta tikra žinia, jog Lietuvoj liktos — dukrelė ir žmona mirė. Žmonos mirties priežastis — džiova—sako jis.

DAR APIE VASARIO 16

Spaudoje jau buvo minėta, kad Philadelphia lietuvių Vasario 16 d. minėjime — Vasario 16 d. fondai — suaukoko 931 doleri. Pinigai išsiųsti ALT izdininkui. Atsiprašydami atitaisome, jog žymus lietuviško darbo darbininkas A. Kaniūsis paaukoko 25 dol. Jo auka nebuvo paminėta. Ch. S. Chelcedeno ydamo banko „Liberty“ direktoriai ir tarnautojai papildomai sudėjo 100 dol. aukų. Atskačius išlaidų 25 dol., likę 75 išsiųsti Chicago, ALT izdul.

V. M.

JAUNIMO TEATRAS ISEINA SCENON

CLEVELAND, OHIO. — Clevelandas įgyja tam tikros reikšmės Amerikos lietuvių gyvenime, nes čia įsteigta Lietuvių Jaunimo Teatras. Tas teatras, kaip numatyta, bus pavadintas Rūta. Teatro atidarymas įvyks sekmadienį, gegužės 7 d., Lietuvių Salėje, 6853 Superior Ave. Programa numatyta pradėti 4 val. pp.

Jaunimo teatras gimė čia todėl, kad Clevelande apsigyveno pernai atvažiavęs Čiurlionio ansamblio narys Petras Maželis, kuris, be kitų savo artistinių ypatybių, turi palankią auklėti jaunimą scenos meno srityje. Mokinį jis greitai surado jau apie 20, kurie yra beveik išimtinai dykukai, taip pat pastarais laikais suvažiavę į Clevelandą savo tėvais. Tėvai mielai sutiko savo vaikus leisti i Maželio pamokas ir vaidinimą.

Pirmam jaunimo teatro va-

karui paruošiama vaikams skiriamas trijų veiksmų veikalukas — pasaka „Žirgonė ir Galė“. Petras Maželis savo talkininkais turi Čiurlioniečius Aldoną Valeišaitę ir M. Venculską. Pats, kaip piešėjas, ruošia šiam veikalui ir scenarijų.

Si Petro Maželio svajonė pasidare gėlima, kai Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga sukioto jaunimo teatrą globoti, o Clevelando ALTS skyrius stojo i talką pirmutinį pastatymą remti.

Jaunimo teatras su savo vaidinimu ketina aplankyti ir kitas lietuvių kolonijas, jei ne šį pavasarį, tai kėtia nors rudenį. I jaunimo teatro atidarymo iškilmes Clevelande atvyks ALTS centro pirmininkas adv. Antanas A. Ollis iš Chicago. Laukiama ir kitų žymių lietuvių atsilankant iš kitur.

UNION BRONZE FOUNDRY

High Grade Bronze Castings

STANLEY SKIKAS

SAVININKAS

(Pėda nuo Union Avenue)

BRIDGEPORT, CONNECTICUT

Tel.: 3-4696

Namų tel.: 4-6611

WHITE HALL HOTEL

PETER ČESNULIS, savininkas

2 barai, restoranas, salės parengimams

NEW TOWN, PA.

Tel. 9981

MONUMENTS & CEMETARY MEMORIALS

E. J. WITALIS

MacDADE BLVD. CEDAR AVENUE

Rear entrance Holy Cross Cemetery

DARBY, PA.

Phone Darby 2467

FRANK T. ROHM

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdesio valandą sąžiningai patarnauja.

434 STRATFORD AVE., BRIDGEPORT, CONN.

Tel.: 4-8498

NEW BRITAIN, CONN.

Quality Market

VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 Park Street

Hartford Ave. Restaurant

ANDRIUS ŠVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue

A. P. KARLONAS

Laidotuvių Direktorius
280 Chestnut Street
Tel.: 9-1181

Paul's Restaurant

Paul Višniauskas, Sav.
pirmos rūšies maistas

įvairiausi gėrimai,
31 Spring Street

JOHN B. VARKEL

PACKAGE STORE
Degtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 9-8288

LIETUVIAI PASAULYJE

Dail. Václavas Ratas jau keletas mėnuo gyvena Australijoje, pakenčiamai įsikūręs Perth, atliekamu laiku atsiėdamas kūrybai.

Melbourne lietuvių sportininkų sūruostame koncerte pirmą sykį Australijoje lietuvių tautiški šokiai buvo šokami, akompanuojant skudučių muzikai.

D. Britanijos Lietuvių Sąjunga paskelbė drabužių rinkimo vaju, kuris truks ligi birželio 1 d. Šiais drabužiais norima sušelpi Vokietijoje gyvenančius Mažosios Lietuvos lietuvius.

Norint išvengti mišrių šeimų sudarymo, D. Britanijos lietuvių projektuoja įsteigti Vedybų Biurą, kuris tarpininkautų norintiems sukurti lietuviškas šeimias.

Montrealio Lietuvos kariuomenės kūrėjų — savanorių organizacija renka aukas, norėdama paremti tremtyje Vokietijoje esančius lietuvius.

Pranas Dilka, buvęs Kaune "Paramos" kepejas, Winnipege įsteigė kepyklą, kurioje kepama tikra lietuviška duona.

Venezuelos Lietuvių Savivaldos Centro Valdyba kovo 12 d. nutarė įsijungti į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, priimdama visas jos uždėtas prievolės ir teises.

Pranas Gvildys Ontario provincijoje laimėjo vyrų vieneto stalo teniso meistro titulą.

Kanados "Dainos" Moterų Draugija tremtyje esantiems lietuviams džiovininkams pasiuntė 25 stuntinius su maistu ir drabužiais.

Rašytojas Vydūnas, tebegyvenas Vokietijoje — Detmold, lankėsi Berlyne, dalyvaudamas savo sesers laidotuviuose.

Neuchatelio ir Berno universitetuose šiuo metu svarstoma atgaivinti lietuvių kalbos dėstymą.

Vincas Misiulis, teisininkas, baigė Hamburgo (Vokietijoje) universitetą ir apgynė disertaciją, kurioje išskėlė mažųjų tautų teises ir nušvietė Lietuvos pavergimą.

Dail. Kazimieras Žeromskis, kuris šiuo metu gyvena Ispanijoje, Madride surengė kelias savo dailės darbų parodas.

Kai nerūpestingi vaikai susitinka Berlyno griuvėsiuose...

VARDAI, KURIE LABIAUSIAI TINKA JIEMS PATIEMS

Komunistų — bolševikų amerikoniška spauda, lietuviškai rašoma, kaip niekad, labai pradėjo plūsti, puldama lietuvius patriotus.

Nieko neištaisyti, šandie jiems nieko kito ir nebeliko, kai Amerikon suplaukė DP — tremtiniai juos ir jų darbus išaiškino amerikonomams ir yra pasišovę visai ta bolševikinė veisle išnaktinti. Jei bolševikai čia turėtų galios, jie kitaip padarytų, kaip Lietuvoje: areštus, kankinimus su tardymu ir rusiškojo nagano šovinyne į pakaušį.

Bolševikai, būdami begaliai, kitus plūsta žodžiais, kurie istoriškai ir faktiškai tik jiems apibūdinti tinka. Žiūrėkim: Hitleriniai žmogžudžiai — nes rusų Molotovas su vokietų Ribentropu (abu ministrai — raudonas ir rudas) sutartį buvo padarę, kaip Pabaltijo valstybes pasidalinti, o dabar Vokietijos T. Rusijos valdomojoje zonoje bolševikai į kompartiją mielčiausiai priima visus Vokietijos hitlerininkus, jiems net atsakingas vietas suteikdami.

Lietuviški naciai — tik bolševikai tėra, nes tebeina hitlerininku, arba nacių, arba nacionalsocialistų pėdomis: abu totalistai, abu diktatūrininkai, abu soviniškai, abu norėjo pasaulį užkariauti, abu sujungė Molotovą su Ribentropu, — atstet, Staliną su Hitleriu ir abu nedavė ir neduoda tautoms ir valstybėms gyventi.

Hitleriniai chuliganai — jau matėm, kad bolševikai hitleriniai, o kad jie ir chuliganai, tai pasiskaitykite Stalino konstituciją, suskaitykite "veto" kiek kartų jų pareikštas, beveik visos sutartys nepalosimos ir grįžamos, genocidas vykdomas su didžiausiu rusų dezimorų pagalba Lietuvoje, Latvijoje, Estonijoje ir kitur, jų griausmiškai ir vaikais, kurie savo tėvus šmeižia arba ir išdavinėja.

Hitleriniai chuliganai — jau matėm, kad bolševikai hitleriniai, o kad jie ir chuliganai, tai pasiskaitykite Stalino konstituciją, suskaitykite "veto" kiek kartų jų pareikštas, beveik visos sutartys nepalosimos ir grįžamos, genocidas vykdomas su didžiausiu rusų dezimorų pagalba Lietuvoje, Latvijoje, Estonijoje ir kitur, jų griausmiškai ir vaikais, kurie savo tėvus šmeižia arba ir išdavinėja.

Hitleriniai chuliganai — jau matėm, kad bolševikai hitleriniai, o kad jie ir chuliganai, tai pasiskaitykite Stalino konstituciją, suskaitykite "veto" kiek kartų jų pareikštas, beveik visos sutartys nepalosimos ir grįžamos, genocidas vykdomas su didžiausiu rusų dezimorų pagalba Lietuvoje, Latvijoje, Estonijoje ir kitur, jų griausmiškai ir vaikais, kurie savo tėvus šmeižia arba ir išdavinėja.

Hitleriniai chuliganai — jau matėm, kad bolševikai hitleriniai, o kad jie ir chuliganai, tai pasiskaitykite Stalino konstituciją, suskaitykite "veto" kiek kartų jų pareikštas, beveik visos sutartys nepalosimos ir grįžamos, genocidas vykdomas su didžiausiu rusų dezimorų pagalba Lietuvoje, Latvijoje, Estonijoje ir kitur, jų griausmiškai ir vaikais, kurie savo tėvus šmeižia arba ir išdavinėja.

Naciški dipukai — bolševikai norėtų dipukais būti, bet nebus. DP — dipukas yra tremtinis, kurio tėvyne pasivadudami žlugdė ir sužlugdė stalininkai ir hitlerininkai — naciai — nacionalsocialistai. DP — dipukai nedavė ir nebeduos pardono vokiškiems ar rusiškiems naciams.

Fasistiniai padauzos. — Nacizmas (naciai) ar fasizmas (fasistai) yra tas pats. Įdomi trioka (trejetukas) ir visi jie vieno kelmo ir vieno siekimo — totalistai, diktatoriai, ubernemschai (antžmogai): nacizmo atstovas (rudieji) Hitler (jau baigtas), fasizmo atstovas (juodieji) Mussolini (irgi jau finiš) ir bolševizmo — komunizmo atstovas (raudonieji) Stalinas (manot, kad kitaip bus). O jų biografijos išaiškina ir "padauzos" reikala.

Naciški kryžiolai. Kryžiolais istorija vadinama vokiečių kryživėnais — kryžiolais, kurie 12 a. po Kr. pabaigoje ėmė ginti Lietuvos plotus, o Lietuviai jiems per 700 metų nevieną smūgį yra už tai kirtę, kad Nepriklausomą Lietuvą išlaikytų. Kal tik vokiečių kryžiolai puldavo Lietuvą, rusai irgi stengdavosi Lietuvai kenkti, lygiai taip, kaip šiais laikais rusai bolševikai per Molotovą ir vokiečiai naciai per Ribentropą. Pabaltijį susitarė dalinoti ir naikinti. Visi lietuviai nebolševikai per amžius ir dabar savo kraštui gerovės tenorėjo, o Lietuviai bolševikai Lietuvą maskoliams pardavė kryžiolais.

Kruvini ar hitleriniai kriminalistai — tokie bolševikai perėmė yra ir ligi savo galo pasilikę. Pilni pasaulio laikraščių, tūkstančių knygų ir milijonai ludininkų tai paliudija. Prisiminkit, kad žmonės tūkstančiai iš bolševikijos bėga, o niekas ir bolševikiškai nerizikuoja snapo kisti.

Smeton — hitlerininkai kryžiolai — nieko naujo nepasako tals žodžiais bolševikiliai, tik paliudija, kad niekas jų Lietuvos istorijos nei bū, nei mē neišmano arba, kad ir kiek išmano, yra papirkti neišmanyti.

Pagromėkai tegali būti tik bolševikai, kaip Rusijos tarinai ir lokajai. Tas rusiškas žodis "pagrom" reiškia triukšmas, daužymas, naikinimas, o kas ta pogroma vykdo yra pogromėkai. Kražių istorija ir daug kitų "istorijų" prieš nekaltus lietuvius carų laikais tvykė rusų kazokai ir rusų žandarmėrija. O kokie po-

gromėkai žudė lietuvius dar neseniai: Telsių Rainių miške, Pravieniškiose, Panevėžyje, Naujojoje Vilnioje, Zarasuose, Zemaitijoje, Suvalkijoje, Klaipėdos krašte, anoj pusėj Nemuno Maž. Lietuvoje, aplink Ašmeną, Lydą ir tt.? Tai tik bolševikų enkavedistai! Kas dabar genociduoja, t. y. iš pat pagrindų be eilės žudo lietuvių tautą? Tai tik bolševikų istrebiteliai (gerai šeriami ir stipriai girdomi naikinamieji būriai). Caro Muravjov ir bolševikų Dekanozov, — lietuviams vienodžiausi pogromėkai.

Smogikai — yra buvę Hitlerio "dešinių ranka", nuo kurių Lietuvoje daug lietuvių nukentėjo. Carų laikais — tai kramolininkai, o bolševikai savo smogikus vadina udarnininkais (pikėkėjais, drožėjais, smogėjais, naikintojais — istrebiteliai). Na, tie vokiški naciški ir rusiški bolševikiai — naciški smogikai ir pasidarbavo, o pastarieji dar vis tebesidarbuoja Kremliaus įsakymu "matuokis Rozejaus" naudai, gerovei, klestėjimui, kol subyrės.

Ablavukai — pilna Rusija tokių buvo, kaip ten bolševizmas nebūtų įsigalėjęs. O kai bolševizmas rusus pažabojo ir įstaisė savo smogikus (enkavedistus) su raudonąja armija, tai tada ėmė pulti ir smaugti Pabaltijį ir kitas valstybes. Lietuvoje ablavukai kaip ir nebūta: ligi 80 bolševikų partijos narių iš lietuvių ir keli šimtai žydų. Ir viskas.

Hitleriniai sturmininkai — žiur. "smogikai", nes šurmininkas yra vokiškas žodis, o lietuviškai — smogikas. Ir vokiečiai, ir rusai mėgsta girti ir negirti sturmininkais. Hitleris jau nusistūrmavo... Carai rėkė "uraaa!" ir rusų bolševikai teberėkia "uraaa!" ir vis sturmu, vis stachanoviškai, vis petilletkomis, katiuosomis, Stalino vargonais, pionieriais, kompartijomis, raudonaisiais kempelais ir melu rusų lietuviškai vadinamas "pravda", o lietuviškai "bolševikinė tiesa" ir kito galo. V. Lygumis

AKLOJO INVALIDO TRAGEDIJA

Vokietijoje, Flensburgo m. esančiose DP stovyklose, vienoje jų, gyveno ir aklas invalidas Pranas Markuzas, kilęs iš Sakių apskr. Buvo visai neregis iš pat mažens. Jį globėjo artimieji giminės.

Nors buvo visai aklas, bet stovyklniname gyvenime vis šį tą veikė. Stovyklos lietuvių vaikūčius, besiruošiančius prie pirmosios išpažinties ir komunistijos, pamokydavo katekizmo. Sugėbėdavo ką nors dirbti ir namie.

Praeitaisiais metais jo globėjai (dvi sesutės ir svogeris), o taip pat ir jis buvo gavę iš savo giminų Amerikoje garantijas ir buvo sutartis atvažiuoti į Ameriką. Vasaros metu jo globėjai buvo pašaukti į perenamąsias stovyklas ke-

Pavasaris auksinis ir miestas geležinis

Jau pavasaris auksinis Rieda klonaiais ir kalnais. Kaip išmargintas kiaušinis, žydi žemė po kulnais.

Nusimesk, brolau, kepurę — Dėkis saulę ant galvos Ir žingsniuok per žemę purią Kalti laimės nuosavas!

O jei miestas geležinis Gniauzia replėmis tave, Kaip išmargintas kiaušinis, Grįžk iš fabriko gatve.

Vargo duoną valgyk sūrią, Užsigėrdamas kavos, Ir numesk, brolau, kepurę — Dėkis saulę ant galvos!

Negalintieji emigruoti tremtiniai bus iš Vokietijos iškelti

Vykstant tremtinių emigracijai pilnu tempu, vis labiau pagrįstai siejiamasi dėl tų asmenų, kurie dėl savo silpnos sveikatos negalės išemigruoti. Tie vadinamieji neįkurdinamieji asmens dabar didžiausias IRO rūpestis.

Dabartinis IRO nusistatymas neįkurdinamųjų atžvilgiu yra toks: tiesioginės globos privalantieji ir nedarbingieji jų šeimos nariai turi būti globjami, iki reikės. IRO juos globos savo lėšomis iki 1950. gruodžio 31 d., eventualiai iki 1951 m. kovo 31 d. Po to, juos turės globoti Vokietijos ir Austrijos vyriausybės. Į jų globą galės įsijungti labdaros organizacijos.

Tam reikalui su Vokietija ir Austrija bus sudarytos tam tikros tarptautinės sutartys. IRO nustojus veikti, neįkurdinamųjų globą vykdys Aukštasis JT Komisaratas. Tos globos vykdymas numatytas įtraukti į taikos sutartis su Vokietija ir Austrija.

IRO nusistatius juo daugiau šios rūšies žmonių perkelti į kitus kraštus. Prancūzija jau yra sutikusi paimiti globon apie 1.000 senelių (Petites Soeurs), Belgija — apie 4 — 500, Norvegija — 100 neturintį ir 100 jų palydovų, Švedija — 150 džiovininkų ir 150 jų palydovų, Šveicarija apie 300 džiovininkų. Tikimasi, kad nemažai jų prieglaus ir globos Olandija, D. Britanija ir N. Zelandija.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus ir Lietuvių Bendruomenės Centro vardu Iteiktame IRO centru rašte šiuo reikalu iškelta mintis, ar negalėtų IRO kai kuriuos privalančius globos perduoti atskiriems asmenims, primokant jiems už globojimą. Manyta, kad kai kuriuos invalidus, nevaisingus aklus, senelius, lėngvesnius chroniškuosius ligonius galėtų globoti jų giminės. IRO centras į tai žiūri

palankiai. Tokias sutartis turėtų su IRO sudaryti kuri nors labdaros organizacija arba BALFas, kuris savo ruožtu jau turėtų rūpintis privatiniais globėjais.

LIETUVIAI BELGIJOJ

Lietuvos atstovas Paryžiuje dr. Bačkis, VT pavestas, lankėsi Belgijoje ir Liuksemburge. Kalbėjosi su užs. min. žmonėmis, informuodamas apie padėtį Lietuvoje, Lietuvos aspiracijas ir Lietuvos laisvimo organizaciją.

Belgijos lietuvių reikalais dr. Bačkis aplankė Mons, Charleroi, Chatelet, Bruselį, Liežą, Liuvoną, Mainant provincijoje yra 180 viengungių, 63 šeimos, 75 vaikai, 3 moteriškos tarptautinės sutartys. Dirba tik vyrų Limburgo provincijoje — 67 viengungiai, 47 moterys, 58 vaikai, 47 vedę vyrų, 2 našlės. Liežė ir jo apylinkėse bendrai 190, dirbančių 120. Iš jų senųjų 13, naujai atvykusių 157, šeimų 47, nevedusių 67, vaikų 43, mokyklinio amžiaus vaikų 19. Viso lietuvių Belgijoje su Bruseliu, Liuvonu, Antverpeniu yra 835. Visi lietuviai yra baigę sutartis ir teoriškai galėtų pasirinkti kito darbo, kaip anglies kasyklose. Tačiau praktiškai yra kitaip. Yra apie 270.000 belgų bedarbių.

Tais reikalais dr. Bačkis aplankė užs. reik. min. administracijos departamentą, IRO delegacijos šefą ir jo padėjėją, darbo ministerijos patarėją sveitimsalių reikalams. Iš jų gauti atsakymai: I. Mons stovyklos lietuvių (22 "maištininkai") esą nustoje IRO globos. Ją atgauti gali tik pradėdami dirbti. Dabar jie esą labdaros įstaigų globoj. Belgai jų niekur nevesia, nes "mes pačių belgų niekur nevežame, tai juo labiau sveitimsalių." Esą, IRO reikalas jais pasirūpinti. Belgai tariasi su karine JAV valdžia Vokietijoje dėl jų grąžinimo. Amerikečiai sutikti, jei sutiktų IRO. O IRO atsisako. Esą, žmonės turi dirbti ir nekompromituoti DP vardo. 2. Visi nori emigruoti. Nei belgai, nei IRO tam neklūdo, bet ir nepadeda.

Viengungiai, dirbdami 6 mėnesius, susispaudę galėtų emigracijai susitaupyti, šeimoms tas negalima. Vienintelis kelias jiems emigruoti — IRO. Bet IRO užsikirtus (tatai patvirtina ir dr. Jessaidio pranešimas iš VILKO delegacijos veikios IRO sesijoj Zenevoje). Tenka konstatuoti, kad Belgijos agentai, verbavę DP į Belgiją, yra juos apgavę. Belgijos atvejais yra vienas pačių tamsių DP istorijoje. IRO vaidmuo šiuo atveju stoja šalia UNRRA, kai toji teroru varė DP į sovietų rankas.

Biks Pal. 3—1950 m. balandžio 28 d.

PHILADELPHIA, PA.

GRUSH HOTEL AND BAR
ADAM GRUSH, SAV.
Kampas BROAD ir RACE STREETS
(prie Broad Street Stoties)
Tel. Rittenhouse 6-6530

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvaniaios Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

ADAM'S CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

Naujai atidarytas lietuviškas restoranas ir baras
TRAUN'S
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, Sav.
63rd STREET at WOODLAND AVENUE
Telefonai: Saratoga 9656, West 4117

SHEPHERD DISTRIBUTING CO.
Distributors for
DOMESTIC and IMPORTED BEERS
Wholesale and Retail
JOSEPH V. PLAKIS
2315 N. 28th St., Philadelphia, Pa.
Tel.: SAgamore 2-2013

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
JUOZAS KAVALIAUSKAS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 So. 2-nd Street Tel.: DEW 511

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110

Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži Popyčia, erdvi salė su baru, pakeleiviams suteikiama na'vynė—viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį —mes visados pasireni e suteikti reiklaus patarnavima.

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Bes. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

WILLIAM VALAITIS
Visokerpių automobilių taisymas
1730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

FRANKFORD AV. CAFE
John Baltaduonis, sav.
1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

A. MIEZIS
Alus, degtinė ir vynas
2207 N. 2nd STREET
Regent 9-4156 Philadelphia

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
3759 N. 7th Street
PHILADELPHIA, PA.

VINCO VIDGINO
MAISTO KRAUTUVE
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.
TR 1-6627

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

VIEŅYBĒ

American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukštis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Salomėja Narkėliūnaitė, Editor

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0802

Subscription Rates: USA and possessions \$4.00 per year, Canada \$4.50, elsewhere \$5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis, 1950 m. balandžio 28 d.

LAUKIA GENOCIDĄ PASMERKIJANT

Po ilgų pastarimų senato užsienių komisijos komitetas pagaliau komisijai patiekė ratifikuoti genocido konvenciją, kuri jau prieš dvejus metus buvo Jungtinių Tautų priimta ir ligi šiolieji jau septynių valstybių ratifikuota.

Geras ženklas, kad pagaliau reikalas pajudėjo. Dabar reikia senato užsienių komisijos pritarimo ir vėliau senato plenumo sutikimo. Daugumos senatorių nuomone, genocido konvencijos ratifikavimas turėtų paeiti. Šiam žygiui tik priešingai yra JAV teisininkų rūmai ("American Bar Association"), kurie rimtai nori padaryti įtakos. Jie tvirtina, kad užsienis kartais gali genocido sąvoką išnaudoti piktam prieš mūšio etimologiją su nenekentamom tautinėm mažumom, ir tam tikroms elementams paduoti ir rankas ginklą, kuris leistų jiems kisti JAV vidaus reikalus.

Tačiau, atrodo, kad šios rūšies opozicija nebūna surikiuota, nes Lake Success genocido sąvoka buvo tiksliai apibūdinta ir kalbėjo apie nuolatine, sistemingą tautų ir etninių grupių naikinimą.

Beveik tuo pat metu, kai įvairių tautybių, o jų tarpe ir lietuvių, atstovai senato komisijoje liudijo apie bolševikų vykdomą genocidą už geležinės uždangos, laisvajai pasauli pasiekė vėl naujos žinios apie Pabaltijo gyventojų deportavimą į Sovietų Sąjungos gilumą. O dabar pradėjame ruošti dar vieną skaudžią sukaktį minėti — Lietuvos valstybės okupacijos dešimtmetį ir 1941 metų birželio 14 — 17 dienų išvežimus, kada netekome per 40 tūkst. savo brolių.

Tokioms mūsų nuotakoms esant, genocido konvencijos ratifikavimo reikalu vyksta debatai senate, kurio sprendimo laukia ne tik visa JAV tauta, laisvosios, bet ir už geležinės uždangos naikinamos tautos.

TOS BAIOSIŲ KLAIDOS...

Šią savaitę sukako lygiai penkeri metai, kai Amerikos ir Sovietų Sąjungos kariai susitiko Elbės upės pakrantėse, Vokietijoje. Tai buvo momentas, kada amerikiečiai bučiavo su raudonarmiečiais. Be abejonės, tas pasibučiavimas tada buvo nuosirdus. Hitlerio galybė griuvo, Karas už Europą baigtas. Taika, kurios visi turėjome laukti, atėjusi.

Bet tai buvo prieš penkerius metus, kai naujūs Vakarų valstybių vyrai dar manė, kad Stalinas — ne Hitleris, kuris pasirašė ir sulaužo sutartis tada, kada jam tai patogu ir reikalinga.

Tiesa, jau karo pabaigoje Churchillis ir net Rooseveltas pradėjo abejoti Sovietų Sąjungos diktatoriaus nuosirdumu. Šiandien, po penkerių metų šaltojo karo, niekas iš vakariečių jau neabejoja dėl tų klaidų, kurios buvo padarytos santykiuose su sovietais.

Šiandien jau visiems žinomas faktas, kad Amerikos armijos, įgeigę tik joms būtų vėleista, būtų užėmusios Berlyną ir Prahą pirmą, negu ten atsirado raudonoji armija. Deja, Pattono armijai buvo įsakyta grįžti iš Potsdamo, neleistą žygiuoti gilyn į Čekoslovakiją ir tt. Maža to. Po karo dvi stambios Vokietijos provincijos, Saksonija ir Turingija, kurias okupavo amerikiečiai, buvo perleistos sovietams...

Bet pats didžiausias pokštas, kurį Vakarų sąjungininkai išsikirtė, tai — Berlynas. Administracijos zonomis pasidaliję Vokietijos sostinę, jie, tur būt, negalvojo, kad netrukus jiems teks atsikurti sovietų mairėse. Apie tokį paprastą dalyką, kaip koridorijų ir Berlyną, jiems tada, matyt, nė galvon neatėjo. Dar daug vandens turės nutekėti Elbės upė, kol tos visos praeties klaidos bus atitaisytos.

TEATRŲ DERLIUS

Paskutiniųjų savaitių mūsų lietuviškojo spaudoj skaitytojai tikriausiai pastebėjo, kad daugiausia buvo rašoma apie lietuviškųjų kolonijų meninius parengimus.

Tarp tų muzikos ir dainų koncertų didelę dalį sudaro ir vaidinimai, o gegužės 7 d. vaidinimai įvyksta ir kitose vietovėse, Brooklyne, Ansonia ir kt. Tai vis faktai, kurie liudija, kad mūsų kolonijose smarkiai atgyja lietuviškas darbas.

Dažnai tenka senusius mūsų lietuvių girdėti, kaip jie gražiai mini vaidinimus. Jei ne visi, tai bent didžiulė dauguma ir jų pačių savo laiku yra tokiuose vaidintojų būriuose dalyvavę. Už tai ir dabar jie vaidintojams dar turį daugiau simpatijų, negu choristams ar dainininkams.

Todėl naujieji dramų mėgėjai vienetai ir gali susilaukti pasisekimo senųjų tarpe, nes jau kuris laikas, kai šie jų nebeturia: jie patys paseno, o jų vaikai susirado jau kitas pramogų vietas.

Todėl kolonijų centruose dramų vaidintojai atliks dvejopą uždavinį: kūrybinis vienetas jungs tuos, kurie norės šioje srityje dirbti, ir kultūrinę pramogą teiks tiems, kurie jų vaidinimus lankys.

Atskira misija teks tiems dramų darbuotojams, kurie, vadovaujami tikrųjų mūsų dramų aktorių, ir pametę savo mėgėjišką charakterį, lietuvišką žodį vežios po visas kolonijas.

Vokiečiai savinasi Rytprūsių žemę

Ribentropas atgimė dr. Wolfrum asmenyje

Perniai Vokietijoje, Hannoverje, išėjo iš spaudos knyga, pavadinta "Ostwaerts der Order und Neisse" (Į rytus nuo Oderio ir Neissės), kurią parašė mokslininkai: prof. dr. Peter - Heinz Seraphim, prof. dr. Reinhardt Maurach ir dr. Gerhart Wolfrum. Knyga išleido mokslo knygų leidykla K. B. Hannover, kurios motas yra "Veritas et litterae".

Knyga parašyta tikrai visu mokslinio darbo metodologijos aparatu. Klausimai paleisti iš visų pusių, išsamiai, išdėstyti sistemingai, iliustruoti įdomiomis statistinėmis diagramomis. Tik vieno dalyko toje knygoje trūksta, tai tiesos.

Autoriai iš anksto turėjo nustatyta tikslą: įrodyti, kad žemės anapus Oderio - Neissės turi priklausyti ne Lenkijai, bet Vokietijai. Šiam tikslui yra parinkti atitinkami faktai ir pagal reikalą sudėstyti. Teisybė čia yra labai vokiška. Atitaisinėti atskirus faktus ar jų aiškinimą šioje vietoje nėra prasmes, bet tikslinga žinoti, kokios idėjos mėginama bāhndinti vokiečių tautoje Rytprūsių atžvilgiu ir kokiais argumentais jos stengiamasi pagrįsti. Štai, tie istoriniai motyvai, kuriuos kelia dr. Wolfrum, labiausiai atstovauja jos politinę koncepciją.

1. Rytprūsių pirminiai gyventojai nebuvo lenkai. Iki 13-jo amžiaus, iki vokiečiams atsikeltiant, pirminiai Rytprūsių gyventojai „nepriklausė nei slavų nei germanų tautų šeimai. Dingusieji senprūsiai priklausė, kaip ir šiandien dar gyvos lietuvių ir latvių tautos, atskirai indogermaniškajai baltų tautų šeimai. Taigi Rytprūsiai niekada nebuvo gyvenami slavų giminių: taigi niekad taip pat nebuvo lenkų gyvenami".

2. Kryžiuočiai, užėmę Rytprūsius teisėtai. Norėdamas pridengti kryžiuočių ordeno imperialistinį pšiekiškumą, dr. Wolfrum primena šiuos faktus: 1226 m. Mozūrių kunigaikštis pakvietė kryžiuočių ordoną atvykti kovai su pagonimis ir jam padovanoti Kulmiją. Esą imperatorių 1226 m. tam tikra bule pripažinęs kryžiuočiam nuosavybės teisę į prūsų gyvenamąs sritis. Esą popiežius priėmęs Kulmiją ir nukariavimas prūsų žemes ir sv. Petro globa ir jas perleides ordenui.

Iš tų faktų autorius daro išvadą, kad ano meto vyriausis tarptautiniai autoritetai šiam ordenu žygiui pritarę ir jį patvirtinę. Taigi kryžiuočių nukariavimai Rytprūsiuose būvę ne savavilkiškas ordeno imperalizmas, bet vykdymas visų Krikščioniškųjų Vakarų ordenu pavestos krikščioniškos misijos, "Joks misijų darbas nebūvęs taip legalizuotas, kaip šitas". Ir jį vykdė ne vien vokiečiai, bet ir riteriai iš visos Europos.

3. Nukariavieji prūsai geru ju išiliję į vokiečius. 1410 m. nuo Oderio iki Nemuno vokiečiai tuose plotuose jau buvo įsikūrę. Tačiau nukariavieji prūsai „nebuvę nei išnaikinti, nei išstumti", o tik paversti laisvais ūkininkais (25 p.). Dėl to net 17 amžių dar buvę reikalo prūsams išleisti jų kalba katekizmą. "Tačiau pamažu prūsų gyventojai buvo asimiliuoti ir tokiu būdu išnyko".

4. Lietuva nenukariauta dėl ordono atsiskyrimo nukariavimo tendencija. "Smunkant vidurinių amžių vakarų katalikybei ir blystant kryžiaus karų idėjai (tai buvo pirma-tasis ir priešžastis reformacijos), dingo ir ordono jėga. Tuo metu, kai jo veikimas buvo vertinamas ne pagal naudą vokiečių tautai, bet išimtinai kaip krikščionybės misija, jo veikla buvo laikoma baigta, ir Lietuvos nenukariavimas paaiškinamas tiesiog kaip atsiskyrimas nuo to".

5. Nel "Drang nach Osten", nei germanizavimo tendencijos, o visur tik vokiška taikninga kultūra. Autorius kategoriškai atmėta populiari tvirtinima, kad kryžiuočių ordenas

jau vykdęs "Drang nach Osten", kad jį tęsusi visais laikais Vokietijos politika. Esą, tik Rusija visais laikais turėjusi i Rytprūsius ekspansijos tikslą. Prūsijos valstybė jokios teritorijos gabalo Baltijos pakraščiuose nėra užgrobusi, o visas žemes yra įgijusi tik pirkimo, pavidėjimo arba tarptautinių sutarčių keliu — visai priešingai negu Prancūzija, kuri, verždamosi į Rytus, savo sienas yra kilnojusi visada kariniais užgrojimais. Net ligi pat 19 amžiaus galo Prūsijos vyriausybė buvusi svetima bet kokia jos provincijų germanizavimo tendencijai. Bet vokiečiai atmėję savo aukštą kultūrą, ir vietiniai gyventojai ją prisiėmė savu noru.

6. I Rytprūsius niekas kitas neturi istorinių teisių. "Versalio sutartimi Lenkija (resp. Lietuva) yra gavusi visas sritis, i kurias galėtų, gal būt, reikšti pretenzijų etnografiniais motyvais, bet tikrai ne istoriniais daviniais".

Sitokios dr. Wolfrum tezės, leidžiamos i vokiečius ir ne vokiečius, yra sudarytos daugiau dialektikos būdu, bet ne išvados iš istorinių faktų.

Dėmesio verta pirmoji tezė. Ji yra jau tam tikra pažanga, palyginus su nacine literatūra, kurioj naujieji prūsai buvo laikomi tiesioginiai senprūsių aniniai. Kodėl čia nebijoma atvirai pripažinti, kad senprūsiai ir lietuviai bei latviai yra tos pačios tautų šeimos nariai? Knygoj atsakymo

nerandam, bet jį patiriam iš dr. Wolfrum vienam lenkui rašyto laiško. Ten dr. Wolfrum tvirtina, kad bolševikam sunaikinus didelę Lietuvos ir Latvijos gyventojų dalį, tie du kraštai nebepriekštelia nepriklausomam gyvenimui. Taigi lietuviai dr. Wolfrum akyse jau baigę mirti politinis dydis, su kuriuo nebeteiks skaitytis. Jis išskris iš pretendentių i Rytprūsius, ar i jų dalį. Aiskus partneris tik Lenkija ir su ja reikia skalytis. Dėl to jau nebepavojinga kalbėti apie senųjų prūsų giminiškumą su lietuviais ir tuo pačiu paneigti lenkam istorines teises i Rytprūsius. Tačiau, norėdamas patenkinti ir tą vienintelį savo konkurentą — Lenkiją, ir atsilpynti jai už vokiškąsias žemes, dr. Wolfrum taria, kad negali būt nieko prieš, jei Lenkija pasims Lietuvos ir Latvijos teritoriją, suteikdama jū likusiesiems gyventojams kultūrinę autonomiją. Tokiu būdu Lenkija gautų būtinus i Baltijos jūrą uostus ir galėtų atsiskirti buv. vokiečių žemiu. Dr. W. net galvoja, ar pereinamajam laikui nepasi-sektų Rusijai atstumti i rytus iki 1914 m. sienų, žemes tarp Oderio — Neissės ir 1914 m. Vokietijos rytų sienos pavertiant Vokietijos Lenkijos condominiumu.

Dr. W. planas prilygsta Ribentropo Molotovo susitarimui. Ribentropas atgimė dr. Wolfrum asmenyje, tik vargu, ar susiras lenkiškas Molotovas lenkų tautoje. (E.)

IDOMUS TARPTAUTINĖS TEISĖS KLAUSIMAS

Ryšium su JAV kariško lėktuvo incidentu ties Liepoja ir jo atgarsiais, pasaulinė spauda, rašydama apie tariamą sovietų teritorijos pažeidimą, visur sutartinai minėjo, jog JAV nepripažįsta Pabaltijo valstybių Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos de jure.

Laisvojo pasaulio nusistatymu tuo klausimu gerai pavaldavo šveicarų "Die Tat", rašydamas:

"Rusų baisus riksmas dėl amerikiečių lėktuvo sienos pažeidimo prie Baltijos jūros duoda idomų tarptautinės teisės klausimą, kuris regimai buvo primirštas. Būtent, Washingtonas tebeleiko diplomatinis santykius su Latvijos, Estijos, Lietuvos valstybėm ir

šitų kraštų įjungimo i Sovietų Sąjungą nėra pripažinęs. Dėl to Washingtonas negali pripažinti, kad Baltijos teritorijos persikridimas būtų sienos pažeidimas.

A propos tarptautinės teisės: sukeliama didelė triukšmas dėl svetimo lakūno pasirodymo ties Liepoja, bet patys rusai Latvija mindo šimtais tūkstančių batų, kai tatai pasirodo strategiskai naudinga.

Dar vis autgirtingas Molotovas kitados iškilmingai pareiškė: "Paskutinių dviejų dešimtmečių patirtis sukūrė gerą pagrindą konsoliduoti santykiams tarp Sovietų Sąjungos ir jos baltiškųjų kaimynų. Yra netiesa, kad tarpusavio pagalbos paktai reikšia Sovietų Sąjungos kišimąsi i Estijos, Latvijos, Lietuvos reikalus. Visai priešingai, pasirašusiųjų valstybių suverenumo neliečiamybė šiuose paktuose yra pripažinta ir nesikišimo principas yra juose sustiprintas." Taip kalbėjo Molotovas 1939 m. spalio 31 d.

Neprašio metai, ir 1940 m. birželio 17 d. (i Lietuvą birželio 15 d.) raudonoji armija įžygiavo i Baltijos kraštus, ir tas pats Molotovas aneksavo tris valstybes — Latvija, Estija, Lietuvą. Dabar jis skundžiasi, kaip nusikriausta nekaltybė, amerikiečių lėktuvu, kuris pažeidęs erdvės neliečiamybę viršum Latvijos. Bet kaip Molotovas vykdė savo nesikišimą i Latvijos reikalus? Naktį, 1941 m. is birželio 13 i 14 dd., motorizuota kariuomenė, susidedanti iš rusų tautybės saugumo policininkų, užpuolė Latvija, kaq tūkstančius latvių ištraukę is lo-vų, sugrūstų i purvinus gyvenulinius vagonus ir išgabentų i Sibira. Taip baigėsi tada Latvijos tragedija. Taip baigėsi tada Molotovo žodžio laužymas...

Tame pat nr. laikraštis deda Baltijos pakraščiu žemėlapi. Pažymėtina, kad žemėlapis išvengia dažnai užsienių nių žemėlapių daromos klaidos Lietuvos teritorijos apibūzimo ir Vilniaus bei Klaipėdos atžvilgiu. Vilnius čia yra Lietuvos sienose.

bet rusas, kurio tėvynė yra Azijoje. "Sibiriaukų" skaičius sparčiai didėja. Garsusis chemikas Mendelejevas, parašęs idomų veikalą apie Rusija, nustatė, kad Rusijos gyventojų svorio centras stumiasi, ir tai vis didėjančiu greičiu, i rytus. Jau prieš pirmąjį Didįjį karą buvo anapus Volgos. Jis net siūlė Rusija atvažiuoti žemėlapyje — savotiškoje projekcijoje, kurioje centras būtų prie Uralo.

Vakarietinės pakraipos rusas sutinka Europos galutinai neu-naikinti, bet jis pradeda Europa suprasti kaip paprastą Azijos pusiasalio priedą.

Jis mižina kontinentą nuo Singapūro iki Taimiro ir nuo Cukų pusiasalio ligi Finister-ja Ispanijoje vadina "Eurazija". Vadinasi, is Europos paleika tik tris raldes, tiesa, su-teikdamas joms pirmybę. Eurazija rusui nėra tik forma. Šis vardas nuostabiai greit i-augo i rusų dvasia.

(Bus daugiau)

RUSŲ GALVOSENOS BRUOŽAI

Generolas ltn. T. Daukantas

Naujoji Rusijos sekta nekiek neblogesnės moralės, negu kai kurios buvusios carų Rusijos sektos (pvz.: chlysty, skopcy, bogorodicy, svalny griech), prieveirta varlusios žmonės ir savo tikėjima. Kaip taikingas rusas buvo verčiamas kariuobės i "za veru, caria i otecestvo", taip šiandien ir už dar jam dažnai nesuprantamą pasaulinę revoliuciją.

Rusija jau 9 amžiuje buvo "velika i obilna" — didi ir turtinga. Ji ypač padidėjo 16 amžiuje (Sibiras) ir 18 amžiuje (Vakarai). Napoleona sutriuškinus, ji įkopė i Europos viršūnes, o šimtmečiu vėliau, privertus Hitleri išsižudyti, jį apsvaigo senu šūkiu: "už-grobta grob — grab nagrab-lennoje". Ji, internacionalo vedama, rengiasi kelti sprendžiamą kovą. Maskva, jau 16 a. išdidžiai užėmusi trečiosios Romos vieta, neužmiršta, kad pirmoji Roma pasaulį valdė.

d. GAIRIŲ MODERNIZACIJA
"Za veru, caria i otecestvo" — "Za marksizma, vozdia i mirovuju revoliuciju" — štai, trijų stulpų evoliucija, rodanti labai mažą pasiekimą esmėje, bet tik kiek didesnėje išorinėje formoje. Čia taip pat grįžtama prie senovės: "pot-tvinstvennyje rabocije" — darbininkų aristokratai, "ordenosny" (ordinų nešio-tojai), "zolo topagonniki" (auksaantpetininkai), "gero-ji" (karžygiai). Tokie vakar buvo, tokie ir šiandien tebėra. Čia glūdi didelis kompar-tijos sunkumas, pavojus partitaijai yra toks žymus, jog jis jos pačios jaučiamas. Roza Nikolajevna Iks, atsakinga partijos pareigūnė, 1940 m. apie lapkritį, per vieną popie-ti balsal galvodama, taip iš-sitarė: "Mes išnaikiname silp-nutę Rusijos buržuazija, jėga pažabojom buožes, valdome proletarus, bet nepajėgime pakelti mūsų pačių žmonių galvosenos, kuri buvo ir tebėra buržuazinė, t.y., prisunkta nuosavybės troškimo ir jos būtinumo ir pajutimo. Čia mes atsidiurame prieš galin-ga, aukštą ir nepėzengiamą mūrą, i kurį nemokam įkop-

ti ir nepajėgiam jo sugriauti. Štai, tokią yra mūsų šios dienos tragiška realybė, nemanoni, nelaukta ir mūsų at-eidai pavojinga."

Roza, pavojų pamačiusi, ne-visai suprato jo esmės, ne-įžiūrėjo jo šaknų. Ji su savo partija galvojusi, kad žmogus yra visagalis viešpats, kuris gali ne tik gamtą pažaboti, bet bus pajėgus, kaip jam pa-tinka, ir jos dėsius keisti. Sakysime, auklėjimo, arba, kaip patys komunistai sako — perauklėjimo, būdu skruz-dėlių valstybę padaryti bičių respublika. Jie neivertino skruzdėlyno nuo avilio esmi-nių ir taip pat gamtinų skruzdės ir bitės savybių skirtumų. Jie neivertino žmogaus prigimties, minimos Dievo isakymuose, kurių viename sakoma: "Negėsk nė vieho daikto, kuris yra tavo artimo". Čia pripažįstama nuosa-vybė. Atmedama šį įsakymą, partija išsivaldavo, kad žmo-gus, priverstas atsiskirti die-viškojo įstatymo, jos nesilaiky-ti, prisilaikys partijos, — va-dinasi, paprastų žmonių su-galvota nuostatų. Štai, kur su-klavta Sugriovusi senajį pa-sauli, partija visomis keturio-mis i jį įklimpo. Tai mes ir matome pagrinda trejukės evoliucijoje.

2. RUSIJS SAKNYS
Rusų gairių trejukė yra pa-stovi, konservatyvi, nes ji at-siremia i krašto ir jo gyven-tojų šaknis. Ji sudaro jų pa-grindinį sąvumą, skiriantį rusus nuo kitų. "Viedma" — rusų pasakų ragana tuoj už-uoždia: "ruskimi duchom pachnet" — rusų dvasia kve-pia", kai miške, jos trobelė-jė, atsiranda kas nors jai sve-timas, — vadinasi, rusas. Šis "ruskij duch", pačios liau-dies pastebėtas, yra rusiškų mo šaknimi. Jau minėjome, kad turėtumėm jo ieškoti paties krašto ir gyventojų sa-vybėse.

a. RUSŲ ŽEMĖ
Rusas savo žemę galvailiskai myli, net dievina. "Zemlia kormillica" — žemė maitinto-ja, "zemlia matuška" — žemė

motinė, "matuška Rus" — žemė Rusija, "strana rodna-ja", "rodina" — gimtoji šalis, — tai vis rusų epitetai savo žemei. Dabar klausimas, ar rusų žemė yra Europa, ar ne? Mano nuomone, tryliktojo šimtmečio totorių invazija (i-sivrovimas), privertus rusus bėgti i slėptis miškuose, ir vėlesnis 240 metų istisinis to-torių jungas išplėšė rusus is Europos. Torioriai baisiai nu-siaubė Kijevo valstybę, išvarė rusus is europinės vagos. Eu-ropinės kijevietės nebepažini-si Maskvoje. Grynasis slavas, gavęs stiprią mongoliško krau-jo priemaišą, net išoriškai pa-sikeitė. Petro Didžiojo bandy-mai ir ketinimai gražinti ru-są i Europą pavyko tik pusian ir suskaldė rusų dvasią tarp "zapadnikų" — vakariečių ir slavonofilų (slavamylių). Ru-sai, pradėję nagrinėti patys save ir savųjų krašta, patyrė, kad didžiulė Rusijos dalis yra už Europos ribų. Daromoji iš-vida galėjo būti dvejopa: ar-ba pripažinti save europiečiais ir is Europos varyti Azijos kol-onizacija, arba semti savo jė-gas is Azijos ir stengtis, kaip kiti isbrovėliai is Azijos, Eu-ropa pavergti. Tačiau, paėmę net pastarąjį aiškinimą, rusai negalėjo galutinai nusikratyti savo europinės kilmės. Bet, per savo istoriją suaugę su A-zija, savo šaknimis vakar ir šiandien jie vis daugiau ir daugiau tenai plėtėsi. Is šito ir yra kilęs XX amžiuje Rusi-jos mokslininkų plačiai varto-jamas nukaltasis naujadaras "Eurazija."

Kaip Ispanija sudaro Euro-pos įžangą i Afrikos plokštaka-linį, o Sicilijos sala — vartus i Tunisą, taip Rusija galėtų būti Europos vartai i Azija. Bet čia baigiasi panašumas ir ryškėja skirtumas. Ispanija ir Italija yra europinės, abi yra Afrikos kontinento koloniza-torės. Rusija nedaro is Azijos savo kolonijos, bet pati įau-ga i Azija, duoda čiabuviui taigos (Sibiro miškų) gyventojų sa-vo kultūrą ir dažnai kalba. Pats rusas, Sibire apsigyvenęs, ir manyti nemano grįžti i Eu-ropa. Jis yra "sibirak", rusas,

Didysis šiurpas kalnuose

— vertė Juozas Kruminas

(Tęsinys iš perėjo nr.)

Jis leidžiasi uolomis žemyn, tada per sniegą; jis leidžiasi žemyn, tačiau drauge suka ir ir į šalį. Jis laikosi kairės, laikosi kalnų grandinės, kurią tik ką buvo perlipęs, keliauja į šiaurę, tuo tarpu, kai prieš tai buvo keliaavęs į pietus, keliauja dabar kelia atgal, kurį anojame kalnų pusėje buvo keliaavęs pirmyn: — uolomis ir per sniegą, po to per ledą, ir vėliau akmenimis; tada vis labiau ir labiau įgauna žalią spalvą ir apacioje iškyta trobelė, kurią jis aplenkia. Apacioje matyti ilgi margi taškai, jie lėtai juda, retkarčiais iki čia ateina nedidelio varpelio skambėjimas; tačiau Juozas vengia bandyti, jis vengia žmonių ir žmonių namų, tik vis glaudžiai laikosi kalnų grandinės, kuri iš lėto, uolalais gūburiais ir miškais, leidžiasi žemyn. Jis vis keliauja, ir diena keliauja su juo; keliauja po baltu dangumi, apsuptas musiu, kurios vis gausėja ir pliktėja, kai kuriose vietose jos sudaro nedidelius juodus debesis, pro kuriuos jis praeina. Jis keliauja dabar beveik lyguma, keliauja tiesia kryptimi, ateina vidudienis ir ateina popietis; ateina antra valanda, ateina trečioji valanda; šituo laiku galima matyti, kad jis vėl kyta į kalną.

Jis vėl pradeda kilti į kalną, tai yra viename miške, pro kurį veda kelias; jis pradeda sukti į kairę.

Yra aišku, kad jo kelias išrašė didelį ratą, jis vis labiau ir labiau jungia šito rato linijas, tarytum norėtų visai suvesti abu galus. Dabar jis pasiekia tą aukštumos vietą, po kuria guli kaimas.

Dabar galima buvo suprasti, į kur jis ejo.

Jis tarė sau: — Aš turėsiu palaukti, kol užeis naktis. Jis atsėdėjo krūmuose prie pat kelio krašto. Jam buvo palikęs dar gabalas duonos, kurią jis dabar valgė; savoj kelyje jis buvo atsėgėjęs iš kalnų upelių.

Jis tarė sau: — Aš palauksiu, kol užeis naktis, tada aš nueisiu ir pašauksiu ją pro virtuvės langą.

Jis valgė savo duoną, ir laikas slinko, kai jis valgė duoną, nors dar tebuvo vakaro pradžia, ir jis sėdėjo krūmuose.

Prieš jį stačiu nuožulniu ir gilumą krito pievos, už jų buvo matyti kaimas.

Garsai, surinkti ir atnešami iki čia dvigubo silėno apsupimo (tarytum rankos, sudėtos aplink burną), buvo išskiriami iki menkiausių smulkmenų. Juozas ieškojo akimis į Viktorinos namo; jis surado jį be vargo, apacioje, siaurame skersgatvyje, kitoje upelio pusėje; jis matė, kad prieš namus nebuvo jokio žmogaus.

Kaimas šį vakarą atrodė visiškai vienišas: — verkia vaikas, klykia moteris, motina šaukia savo dukterį, tada sučirpa durys, kurios yra uždaromos.

Jis turėjo pereiti upę, todėl privalėjo laukti, kol ateis naktis, kitaip jis būtų jau iš tolo pastebėtas, ir jeigu jis vistiek eitų pirmyn, jį būtų šaunama, nes jis buvo užkrečiantis, jis negalėjo artintis prie žmonių, jis neprivalėjo prie jų artintis.

Jis kantriai laukė, jis žiūrėjo, jis klausėsi, pamažu prisitartinis naktis. Naktis paslėpė jį nuo visu akių. Dabar jis buvo lapų paslėptas, savo kofas jis laikė ištiesęs prieš save, savo duoną jį buvo jau suvalgęs.

Vėl sušuko kažkokia moteris.

Viskas buvo kaip visomis dienomis, taip bent atrodė, tie patys gerai pažįstami stogai nepasikeitusioje vietoje, ta pati silpnų garsų eilė, visi žinomi ir visą laiką vienodi: — viskas buvo kaip visuomet, ir tačiau ne taip, kaip visuomet.

Juozas matė, kad viskas buvo kitai visomis dienomis, o tačiau jo širdis daužėsi krūtinėje. Jis ejo į priekį, jis paėjo truputį į priekį, po to vėl sustojo, tarytum nedrįsdamas eiti toliau, tuo metu buvo užėjusi visiška naktis. Jis buvo juodoje naktyje, bežvaigždėje naktyje, jis galėtų eiti be baimės, tad kodėl gi jis neėjo toliau? Jis turėjo priversti save, jis turėjo pasakyti: — „Aš privalau!“ Tada pajudėjo jis iš vietos ir nuėjo nuokainiu žemyn. Jokio žmogaus visame kelyje, jokio žmogaus ant pievų, šitam nėra dabar tinkama valanda. Nepaisant to, jis vėl sulėtino savo žingsnį, galima būtų pagalvoti, kad jis tyčia eina taip lėtai, kaip tik galima. Dabar jis pasiekė tiltą, jis palaukė akimirka, tada perėjo tiltą.

Po to jis nuėjo pirmyn, bet dabar atrodė, kad jis pamiršo, jog neturi būti pastebėtas, jis nieko nepadarė, kad nebūtų pastebėtas, jis perėjo viduriu tilto, ir dabar ejo savo įprastu žingsniu.

Jis būtų buvęs gerai matomas, jeigu kas nors būtų artį jo, tačiau čia nebuvo jokio žmogaus. Jokio žmogaus ant suoloų prie namų, nei prie durų, nei prie langų; jis pradėjo kilti kaimo gatve — jokio žmogaus. Gatvė vis siaurėjo ir siaurėjo, jis turėjo eiti palei

senas, ir pagaliau pasiekė vietą.

Vis dar nepasirodė joks žmogus, aplinkul nebuvo girdėti jokio žmogaus kalbos; taipgi ir namuose priešais jį buvo tylu, nors virtuvės langai ir trys kambario langai buvo apšviesti. Jis stebėjo šitą namo sieną iš akmens ir medžio, ir medinės dalies beveik visai nebuvo matyti, buvo tik apatinioji dalis, kuri buvo išskiriama, nes buvo baltai kalkėmis nudažyta. Langai ten viršuje buvo tarytum išplauti iš nakties, jie buvo uždaryti. Ir kai po valandėlės durys viršum priešakinių laiptų atsidarė — jos atsidarė be jokio apčiuopiamo garso.

Pro durų plyšį virtuvės lempa meta šviesą ant plačių laiptų, ten susidaro apšviestas ruožas; ten trumpa valandėlė sustoja moteris, kurios galva apgaubta skara, po to moteris vėl pradeda leistis laiptais žemyn.

Ji eina labai tyliai, visai negirdėti ją lipant laiptais šiais žemyn. Ji praeina baltai dažyta siena, o Juozas vis tebestovi toje pacoje vietoje, pakėlęs akis į langus, bet niekas ten nepasirodo, nė vienas šešėlis ten nepasirodo. Dabar gatvelėje vėl girdėti žingsniai: trys vyrų praeina pro Juozą. Jie nesikalba. Jie pakyla vienas paskui kitą laiptais aukštyn, vis nesikalbėdami, labai tyliai. Tada vyras, kuris eina priešaky, tris kartus pabeldžia į duris, jis paspaudžia rankeną, visai nelaukdamas, kad kas nors ateis, durys pasiduo-da, durys atsidarė, po to durys vėl uždaro.

Juozas vėl pakelia akis į šalia vienas kito einančius penkis langus, abu pirmieji dešinėje yra virtuvės langai, o trys šalia yra kambario langai. Jie yra aukštai, pro juos negalima pažvelgti į kambario vidų. Jis tik mato, kad kambario langai nėra vienodai apšviesti su virtuvės langais, šitai jis pastebi staiga ir tik dabar. Kambaryje yra menkesnė ir neramesnė šviesa, ji plazda, ji atrodo užgestanti, po to vėl atgyja. Ir vis dar neįmanoma ką nors išskirti kambaryje. Bet dabar Juozas galvoja apie daržinę sienulį, kuri šiuo metu laiku jau turi būti pilna prikrauta. Daržinės durys lengvai atsidarė, jeigu jos nėra raktu užrakintos, bet jos nėra raktu užrakintos. Daržinė stovi kitoje gatvės pusėje, ten yra žemas sienos preslas, nuo kurio galima užlip-ti ant kito preslo, siekiančio stogą. Nuo ten aukštai jis viską matys pro langą, apie tai galvojo dabar Juozas. Tada ant pilvo jis nusilaužia ir kitą pusę, žolės stiebai traška ir šlama, ir taip pasiekia jis daržinę, tiesiai prieš namų langus.

Dabar jis nejudą. Jis meta pirmąjį žvilgsnį pro sienojus, po to dar kartą įtemptai pažvelgia pro plyšį, tarytum pirmą kartą jis būtų blogai matęs, tarytum tai, ką jis buvo pamatęs, nebūtų buvę tikra.

Todėl jis pažvelgia antrą kartą. Po to vėl primerkia akis, tarytum leisdamas joms pailsėti. Tada vėl praveria jas, jis praveria jas su didžiausiu atsargumu. Labai lėtai, pamažu, pamažu, kad visi būtų tikras, jog antrą kartą jis nėra apsirikes.

Ir jis mato tuos pačius daiktus, kaip ir pirmąjį kartą, nors ir negali gerai suvokti viso to, ką mato. Tačiau jo širdis krūtinėje ima plakti dusliais smūgiais, tarytum paukštis savo narve; ir tada jis sako sau: — „Tai negal būti!“ — todėl dar kartą turi pažvelgti pro plyšį.

Dabar yra aišku, kodėl skiriasi kambario ir virtuvės apšvietimas: virtuvėje šviečia stovinti ant stalo lempa, o kambarys yra apšviestas dvių žvakų.

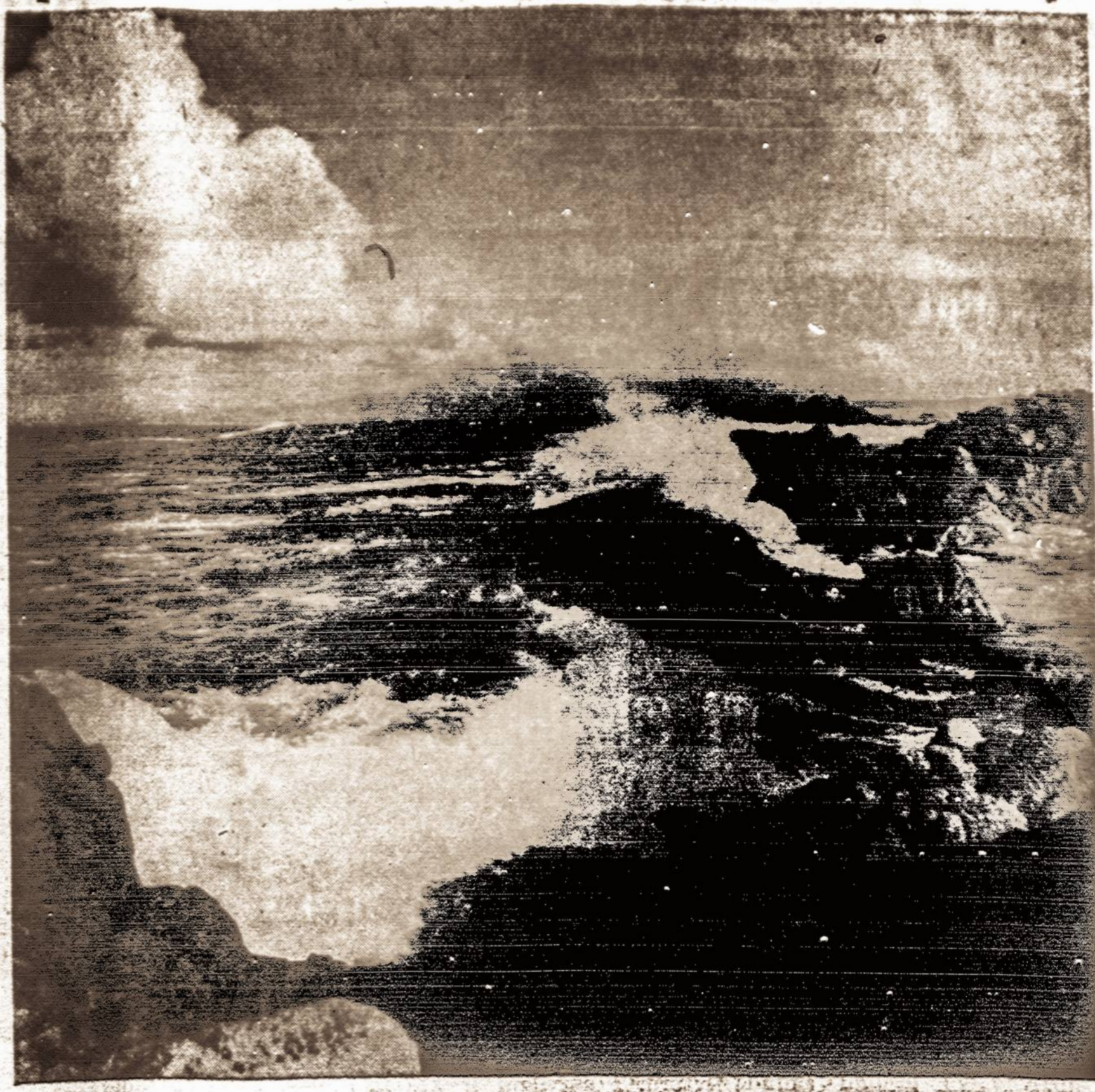
Visa tai matyti, bet ar tai yra tikra? Jos stovi ant stalo, šitos žvakės, lovos galvūgaly; atrodė, kad jos stovi ten viena iš dešinės pusės, kita iš kairės, o viduryje yra lėkštė vandens, į kurią pamerktos kelios žalios šakelės; toliau stovi lova.

Lova savo galvūgaliu siekia užpakalinę kambario sieną; ji yra apšviesta šviesos, kuri truputį plakasi. Juozas nubraukia ranka pravisas akis, kurios tarnauja, kad matytų ir pažintų, bet taipgi gali meluoti arba klysti. Jis dar kartą pažvelgia pro langą ištiesęs veidą į priekį, spausdamas iš visų savo jėgų; — žvakės vis dar yra ten, su savo mažomis smailiomis liepsnelėmis, jos vis dar yra ten, jina! taip pat yra ten, jina! irgi ten...

Jos judėjimas yra apgaulingas, jis guli ten, jis yra visiškai nejudri. Ji yra nejudri ant visados, ji guli aukštelinėnka, po drobulė, ji dėvi savo sekmadieninius drabužius, ji guli tenai, ji juda, ji vėl nebejudą; ji sujudėjo apgaulingai, tai buvo šviesa, kuri sujudėjo; jos rankos yra sudėtos, kojos guli šalia viena kitos. Matyti, kad ant jos krūtinės yra kryžius, galima matyti viršutinįją kryžiaus dalį.

Jis mato, jis privalo, jis privalo dabar matyti, ir dabar pastebį jis ir tris vyrus, kurie neseniai buvo įėję į namus, jie stovi eilėje kitoje kambario pusėje, jų galvos yra palenktos, nes kambarys yra žemas.

Juozas mato juos, jis pažįsta juos: tai yra

„Iš okeano kyta vėjas, iš okeano pakraščiu.“

jos dėdė ir abu jos broliai: bet ji, ji, ach! kaip nesirūpina dabar šitais vyrais, kaip ji dabar visai nesirūpina jais, ir nieku kitu, ir net manimi!

— Eh! Viktorina!

Ar jis sušuko? Jis nežino, ar jis buvo sušukęs, ar ne.

— Viktorina!

Jis mato, kad jina! neišgirdo jo. Ji visai nepajudėjo.

— Viktorina!

Jis gerklė yra sausa. Jo gerklė ir burnos vidus yra kaip smėlis. Jis patraukia pečius. Jo širdis, ji yra tokia garsi, kad jis net nebegirdi, ką cako pats sau. Jo jau nėra ant šieno preslo, jis sugriebia savo batus, jis atriša o-dinius raiščius, po to, kai suriša abu raiščių galus, pasikabina batus už kaklo.

Jis yra basas, jis laiko savo lazda, jis tvirtai suspaudžia savo lazda kumščiu. „tam atvežiui, jeigu kas pamėgintų jį sulaukyti“. Jis yra kažką numatęs, dėl jo jis išeina; jis yra priešais daržinę, jis yra ant tako, po to gatvėje; jis eina viduriu gatvės, jis laiko savo lazda rankoje, po to kyta gatve į viršų, jis yra basas; — jis nori su ja paskutinį kartą atsiveikinti, bet prieš tai...

Nes jis pasakė pats sau: „Netrukus jie turėtų persvara, tada lazdos jau nebepakaktų“.

Dar kartą su ja atsiveikinti, o gal būt, jis labai žymius mūsų kultūriniam gyvenime — muzika Jeronima ir aktorijų Henriką.

Apie Henriką šio laikraščio skiltyse jau buvo rašyta. Susipažinkime ir su Jeronimu. Jeronimas Kačinskas mokėsi Viekšnių gimnazijoje ir Klaipėdos muzikos mokykloje.

Nuo 1929 m. iki 1931 m. savo mokslus gillino Pragoje. Sėkmingai baigęs studijas ir grįžęs į Lietuvą, vėl apsigyveno Klaipėdoje. Ten buvo muzikos mokyklos mokytoju ir simfoninio orkestro dirigentu iki 1938 m. Jo pastangomis ir jam diriguojant, Klaipėdoje buvo pastatytos operos „Faustas“ ir „Traviata“.

PERSODINTI MEDŽIAI

PAŽINKIME NAUJUOSIUS ATEIVIUS

Muzikas Jeronimas Kačinskas Bostono Lietuviai savo tarpe turi du brolius Kačinsku — abu labai mielus ir kartu labai žymius mūsų kultūriniam gyvenime — muzika Jeronima ir aktorijų Henriką.

Apie Henriką šio laikraščio skiltyse jau buvo rašyta. Susipažinkime ir su Jeronimu. Jeronimas Kačinskas mokėsi Viekšnių gimnazijoje ir Klaipėdos muzikos mokykloje.

Nuo 1929 m. iki 1931 m. savo mokslus gillino Pragoje. Sėkmingai baigęs studijas ir grįžęs į Lietuvą, vėl apsigyveno Klaipėdoje. Ten buvo muzikos mokyklos mokytoju ir simfoninio orkestro dirigentu iki 1938 m. Jo pastangomis ir jam diriguojant, Klaipėdoje buvo pastatytos operos „Faustas“ ir „Traviata“.

1938 m., pakviestas radijofono simf. orkestro dirigentu, persikėlė į Kauną. 1940 m. persikėlė su orkestru į Vilnių, kur orkestras pavadintas Filharmonijos orkestro vardu. Vilniuje J. Kačinskas organizavo operą ir buvo jos dirigentu. Taip pat, be kitų pareigų, jis kaip mokytojas dirbo Muzikos Mokykloje, vadovaudamas simfoninio, harmo-

TREMTINIO KELIU

Svetimose žemėse takelius išmynę Klystame iš naujo į pasaulį platų. Lyg mirštas drugelis svyruoję kmyne — Ko širdim ilgiesi akys nebemato.

Nebe mūsų šis kraštas, nebe mūsų sodybos Svetimi arimai ir giria žal'a. Išsiliję skausmas asarai sužibus, — Ar klajūno kelias tai mana dal'a?

Ne tolyn mūsų kelias, — atgalios norėtus, Ak, neįmanu tiktis amžinai apvyti! Ne, tik viena žemė mums Danguos žadeta, Ją lietuvių širdys dievina ir myli.

Nesuklups gal vėjas okeanų tolius, Nesdams džiaugsmo gandą: tėviškė laisva. Atgavins kritinę lūkesčiai nutole, Grįšime — brangiausią mums šalis sava.

Jonas Minelga

paliesk mane... Dėmesio! sakau aš tau... Visą tai jis pasako garsiai, eidamas gatvę; tada apžiūri, kad jau yra pasiekęs savo namus, jis mato į viršų kylančius laiptus; jis nebuvo išgirstas, jis nešėsi savo batus už kaklo, viskas buvo tylu; tada jis dar abejodamas apsvarsto: „Ar aš turiu pasibelsti? Ar bus geriau, jeigu aš pašauksiu? Ar nebus dar geriau, jeigu aš paprasčiausiai įeisiu į vidų?“ — jis jau nebeturį laiko atsakyti į šiuos klausimus... (Bus daugiau)

KULTŪRINĖS AKTUALIJOS

Upsala (Švedijoje) universitetas filosofijos garbės daktarą suteikė JAV rašytojui Carl Sandburg, Columbia universiteto prof. Michael Heideberger ir Harvard universiteto prof. K. B. Murdock.

Vienos teatro archyvuose surasti 66 metų senumo Richard Wagner laiškas, kurie ligi šiolei bibliografams dar nebuvo žinomi.

Kairo apylinkėse, ūkininkas, ardamas lauką, užtikto gražiai išpuošta sarkofaga, kuris mokslininkų tyrtinimu, yra faraono žmonos Takhut, gyvenusios prieš 2500 metų.

Italijos naujasis muzikos fenomenas šiuo metu yra 12 metų Anna Maria Alberghetti, kuri nepaprastai gerai dainuoja; jau nuo 6 metų amžiaus. Ji yra koncertavusi Italijoje, Švedijoje, Norvegijoje ir Danijoje. Šiuo metu projektuojama jos koncertinė kelionė į Ispaniją ir JAV.

Italų kompozitoriaus Vivaldi 275 metų gimimo sukakties proga Town Hall muzikos komitetas ruošia du didžiulius koncertus, kuriuose bus atlikti Vivaldi kūriniai.

1930 m. įsikūrimo sukaktį minėdamas, Vokietijos miestas Koeln nuo gegužės 7 iki 14 dd. paskelbė muzikos savaitę.

G. Verdi opera „Don Carlos“ Metropolitan opera pradės savo ateinančią sezoną, kuris prasideda šiemet lapkričio 6 d.

Kasmet vykstančios Columbia universiteto dainų šventės centre šiemet bus dėvėtos orkestro koncertas ir radijo programa, kurie ruošiami gegužės 21 d.

Du didžiulius Anglijos rašytojus — William Shakespeare 386 gimimo ir William Wordsworth 100 mirties sukaktis pamėnė — pagerbia istorijane Westminster vie-nuolaine.

Mūsų tautotyra švedų žurnale

Stockholme išėnas žinomas švedų tautotyros žurnalas „Folk - liv“ 1949 m. Nr. 12/13 p. 112 — 140 išspausdino dr. J. Ballo vokišką straipsnį apie Lietuvį papročius (Litauische Volksbraeuche). Kaip ir kitų J. Ballo rašinių, kurių jis ne vieną yra paskelbęs įvairiuose mokslo žurnaluose, taip ir šio straipsnio vertė glūdi visų pirma toje gausioje medžiagoje, imtoje iš turtingojo Lietuvių tautosakos archyvo Vilniuje.

Toji tautosakinė medžiaga (o jos buvo prisirinkę bemaž pusmilijonis variantų), kaip nespausdinta, yra dabar, deja, neprieinama kitiems laisvojo pasaulio mokslo žmonėms. J. Balys, būdamas to archyvo vedėju, gerai su ta medžiaga susipažinęs ir gali remtis savo tyrinėjimuose gausiai pasidarytais ir laimingai tremties gyvenimo sūkuriose išsaugotais išrašais.

Šita aplinkybė leidžia išeiti iš siauresnio vienos kurios vietos tyrinėjimo ribų ir daryti tautotyros išvadas, būdingas visai Lietuvai.

Minimo straipsnio yra 6 skyreliai: Žemė motina, Kasdienė duona, Židinio ugnis, Seima ir bendromenė, Darbas, Metinės šventės.

Nors tai nėra koks stambus tomas, bet žurnalo rėmų apribotas straipsnis, tai vis dėlto, glaustai parašytas, jis teikia daug gražiai parinktos lyginamosios medžiagos bendrajam tautotyros mokslui. Lietuvis skaitytojas gali čia aprašomuos papročius apie rasti paties J. Ballo populiariuose „Tautosakos skaitinyuose“. 1948 m. tremtyje „Patria“ leidyklos išleisto.

Sydnejuje išėjo pirmasis Australijos lietuvių kalendorius, kuriame daug įvairių vietos lietuviams naudingų žinių. Kalendorius spausdintas rotatoriumi.

Sydnejuje išėjo pirmasis Australijos lietuvių kalendorius, kuriame daug įvairių vietos lietuviams naudingų žinių. Kalendorius spausdintas rotatoriumi.

Moterų Pasaulis

KREIPIMASIS Į PASAULIO LIETUVES

Didžiausiomis lietuvių tautos sūnų ir dukterų aukomis iš po svetimos priepaundos atsikėlus Lietuvos neligai džiaugėsi savo nepriklausomam gyvenimui. Mūsų ramų ir kūrybinį darbą nutraukė priešas, isbrovęs į nuo šimtmečių mūsų protėvių gyvenamą žemę, sugriaudamas mūsų statomos valstybės rūmus ir užgesindamas mūsų kultūros židinius.

Kraštą, kur pilkoji Baltija ir ošiantieji miškai mums nuo amžių kartojo: "Čia jūsų žemė, čia jūsų namai," užvaldė svetimieji, kiekvieną susiprautusį Lietuvį paskelbdami priešų ir šalinamą jį iš gyvenimo. Anksčiau savo žemėje buvęs šeiminkas ir kūrėjas, lietuvis tapo paverstas beteisio vergu.

Apgaulė ir smurtu 1940 m. birželio mėn. 14 d. į mūsų tėvynę įsiveržęs raudonasis priešas, išstius metus niokojo kraštą, savo aukščiausio žiaurumo pasiekdamas 1941 m. birželio 14-17 dienomis, vien tik tada į poliarines Sovietų Sąjungos sritis išstremdamas per 40,000 nekaltų mūsų tautos vaikų.

Antrą kartą sugrįžęs, ir jau šeštuosius metus mūsų žemėje besiaučias, okupantas sisteminiai ir dar žiauresnėmis priemonėmis baigia naikinti mūsų tautą. Šiandien mūsų pasiekiančios žinios iš tėvynės byloja apie naujus masi-

nus išvežimus į Sibirą, į prievartos darbus, kur išstremtus laukia nepakeičiamas šaltis, badas ir lėta kankinimo mirtis. Taip pat kartojasi ir nuolatiniai areštai ir suimtųjų kankinimai. Išstremtųjų ir suimtųjų skaičius siekia šimtus tūkstančių žmonių ir greisio visišku mūsų tautos išnaikinimu.

Likusiems tėvynėje stengiamasi išrauti iš širdžių viską, kas sudaro žmogaus gyvenimo prasmę: tautybę, tėvynės meilę ir religiją. Nauju įnirtingu žvilgsniu tikrinami persekiojami, suimami ir tremiami dvasininkai, tautos branginamos šventyklos paverčiamos sandėliais, šokių salėmis ir arklidėmis.

Mes girdime sunkiai aidintį mūsų brolių ir seserų žingsnius tolimame Sibire, negailestingai nuo motinų atskirtų vaikų gaudų skunda ir tėvynėje pasilikusiųjų mūsų kovotojų ir partizanų pagalbos šauksmą.

Ir visa tai vyksta dydėsim-tajame amžiuje, veikiant Atlanto Chartos, Jungtinių Tautų Chartos principams, Žmogaus Teisių Deklaracijai ir esant pasmerktam genocidui.

Mes, išgyvenusios mūsų tautos naikinimo pirmuosius etapus, gyvos liudininkės 1941 m. birželio 14-17 dienų išvežimo žiaurumų, būdamos didžiausio pavojaus dėl mūsų tautos likimo išvakarėse, susiradu-

sios prieglobstį Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir kitose vakarinių demokratijų kraštuose, kreipiamės į viso pasaulio moteris.

Mes kviečiame prisiminti lietuvių tautos tragediją—jos dešimties metų okupaciją ir po metų vykusius išvežimus, skelbiamos birželio 15-tąją mūsų rimities ir susikaupimo dieną.

Meisikite tą dieną, kad Aukščiausias suteiktų mūsų kraštui laisvę ir nepriklausomybę, kad gražintų mūsų tautos vaikus iš šaltojo Sibiro, kad atitolintų mirtį nuo mūsų tautiečių, kurie kankinami vergų darbais, kad laimintų mūsų brolius, kovojančius prieš okupantą.

Siebkite tą dieną, kad Lietuvos padaryta skriauda savo susilinkimuose, minėjimuose, spaudoje ir per radiją.

Veikite savo vyrus, vaikus ir pažįstamus, kad jie remtų jūsų balsą.

Kovokite, kad vieningu visų pasaulio lietuvių darbu mūsų tėvynė atsikurtų laisvam demokratiniam gyvenimui.

FABALTIJO MOTERŲ TARYBOS LIETUVIŲ ATSTOVŲ BŪBES PREZIDIUMAS:

Birutė Novickienė, Ligija Diržienė, Salomėja Narkelūnaitė.
New York, 1950 m. balandžio mėn. 20 d.

Pavasarinės mados palaidinė (blūzė), pagaminta iš baltos "nylon" medžiagos.

MOTERŲ VIENYBES VEIKLA

Balandžio 18 d. įvyko jaunų M. V. pobūvis Damkų namuose. Į šį pobūvį atsilankė gausus būrys narių ir keletas viešnių, kurios savo kalbose pareiškė gražius linkėjimus. Tikimasi, kad, orui atsilaukus, dar gausiau narės lankysis M. V. susirinkimuose. Šiame pobūvyje buvo skaityta įdomi dr. M. Šliūpaitės paskaita sveikatos klausimais. Laukiama pamasių paskaitų ir iš kitų sričių.

Pirmininkė ir finansų sekr. Šimėnienė padarė pranešimą apie d-jos veiklą.

Skanius užkandžius pagamino A. Karvelienė, A. Buivydienė ir Damkienė, kurią, beje, vėl ištko nelaimė, nes susižeidė smarkiai ranką. Savo uoliai narė, kurios namuose visuomet įvyksta M. V. susirinkimai, reikiama užuojautos.

Į rengiamą M. V. balių ruošiasi atvykti daug svečių iš apylinkės ir tolimesnių vietovių.

Minimas balius įvyksta gegužės 20 d. George Washington Hotel, 23rd St. ir Lexington Ave., New York.

SUSITUOKĖ ČIURLIONIECIAI

Balandžio 22 d. Clevelande įvyko pirmosios dypukų vestuvės. Ta jaunavedžių pora buvo čiuurlioniečiai Vytautas Aukštulis ir Natalija Navickaitė. Sutukotųjų iškilmės buvo šv. Jurgio bažnyčioje, o vestuvių pokybis Nelson's Restaurant, dalyvaujant didumai čiuurlioniečių ir daliai šiaip žymiesnių clevelandiečių. Kadangi į Ameriką yra atvykę kiek anksčiau ir abiejų jaunavedžių tėvai, tai ir jie buvo atvykę į vestuves. Vytauto tėvas, brolis ir sesuo atvažiavo iš Omahos, Nebr. o Natalijos — tėvai ir sesuo atvyko iš Chicagos.

Natalija yra M. K. Čiuurlionio ansamblio solistė, taip pat puiki dainininkė yra ir jos sesuo, tai, kitiems padedant, abi sesutės sudainavo kelias dainas. Vestuvės buvo Lietuvos papročiu — su priešū (Jonas G. Porteris) ir svečia (Emilė Rasteniene), su piršlio korim ir kitomis apeigomis. Jaunieji taip pat buvo apdovanoti įvairiomis dovanomis.

Vytautas Aukštulis iš tremties atvyko į Clevelandą pas Karpiaus, o Natalija Navickaitė — pas Smetonus.

M. V. K. S. V.

Beveik visi buvo nuogi

Tada 11 metų amžiaus buvusi mokinė Sakue Kawasaki sako: didžioji mūsų slėptuvė buvo kalno papėdyje. Netoliese tenai žaidėme būrys vaikų. Staiga pasirodė žalsvai geltonas žaibas. Stiprus vėjas mane atrėmė į uolą. Aš netekau sąmonės. Kai vėliau atsikvojau, jau buvau bunkeryje. Žmonės vis lindo į vidų. Ir vis spaudėsi, apdegusiais veidais, kraujuojančiomis žaizdomis, šaukė ir griuvo kits kitam po kojų. Beveik visi buvo nuogi, nes stiprus oro spaudimas jiems nudraskė drabužius.

Tėvai vardais šaukė savo vaikus, o vaikai tėvus. Girdėjosi balsus rikšmas. Aš gal-

vojau, kas atsitiko su mano namiškiais, ir valandų valandas istovėjau ties laiptais į rūšį, nedrįsdama išeiti laukan. Niekas mūsų šaukimo nesirodė. Apie 5 val. rūsį išiveržė mano tėvas. Jis nebuvo sužeistas. Jis paėmė mane už rankos ir išvedė iš bunkerio, kuriame buvo labai trošku. Šviežiame ore atsigavau ir ėgiau jėgų.

Apie žmones šaukė pagalbos, prašė vandens. Vandens, šaukė ir griuvo kits kitam po kojų. Beveik visi buvo nuogi, nes stiprus oro spaudimas jiems nudraskė drabužius.

Istisą naktį ji slaugia būnkeryje. Man padėjo viena senyva moteris, kuri juo rūpinosi, kaip tikra motina, nors ir pati buvo sunkiai sužeista. Prieš rytą ji mirė skausmų suspausta, o mano motina vis nesirodė.

Bunkeryje nebuvo jokio gydytojo. Aš palydėjau savo brolių rūtę į universiteto kliniką, iš kurios tebuvo pasilike tik du kambariai. Čia grie-

(Nukelta: 1-7 pusl.)

E. POVILANSKIENĖ REISKIA PADEKA

Š. m. balandžio 13 d., po labai trumpos ligos, Št. Catherine ligoninėje mirus mūsų mylimam vyrui ir tėvui Antanui Povilanskui, nuostoriausią padėką reisklame višiams giminiams, bičiuliams ir pažįstamiems už mums pareikštą užuojautą taip skaudžioje valandoje. Dėkojame Apreiškimo parapijos klebonui kun. N. Pakalniui už suorganizavimą gražių gedulingų apeigų bažnyčioje, prel. J. Balkūnui už mūsų mylimo tėvo aplankymą ligoninėje, jo pagerbimą koplyčioje savo vizitu, už uprasytas maldas savoje bažnyčioje, dalyvavimą už 4 gedulingose pamaldose, atliakymą šv. Mišų ir palydėjimą į amžiną poilsio vietą. Kun. Pijui A. Lekešui už aplankymą koplyčioje, šv. Mišias ir palydėjimą į kapus, kun. Jonui Kartavičiui už dalyvavimą pa-

maldose ir palydintį į kapines, kun. Brunui Kruzai, atliakymą šv. Mišias, kun. prof. dr. Jonui Bruzui ir kun. Jonui Pakalniškiui, asistavusiems iškilmingoms: gedulingoms šv. Mišioms, kurias laikiams ir pažįstamiems už mums pareikštą užuojautą taip skaudžioje valandoje. Dėkojame Lietuvos Memorial Postui, Dariaus ir Girėno Postui už taip gražų savo nario pagerbimą koplyčioje, bažnyčioje ir kapinėse, giminiams ir pažįstamiems už taip daug užprašytą šv. Mišų už velionies vėjelę, už daugybę jam pristutų gėlių. Laidotuvių direktoriui Juozui Garšvai, senam velionies bičiuliui, už taip gražų ir nuoširdų paskutinį jam patarnavimą, tarlame dar kartą nuoširdžiausią acdū.

Skandžiai lūdinėti žmona Elena Povilanskienė ir dukterė Alvira

JUSTINAS PETKEVICIUS

ASST. OFFICE MANAGER PAS

Henrika Rabinavičiū

Life Member Million Dollar Round Table

National Assn. of Life Underwriters

Visais gyvenybės draudimo reikalais kreipkitės į mūsų ofisą. Jums bus suteiktos nemokamai informacijos bei patarimai.

Adresas: 527 Fifth Ave. (suite 301), New York 17, N. Y.
Tel.: Murray Hill 70800.

HELENA'S BEAUTY STUDIO

(Lietuvaitė, Lic. Hair Stylist)

Exclusive Prescription Permanents

136-08 Roosevelt Ave. Flushing, N. Y.
Tel.: FL 9-9487

Naujai atidaryta baldų dirbtuvė

A & U UPHOLSTERY CO.

Z. Andrusis ir A. Uselis, Sav.

Mūsų gamybos baldai virtuvėi ir valgomajam yra geresni ir pigesni, negu bet kurioje kitoje krautyje.

Prašome atsilankyti ir įsitikinti

46 GRAND ST. BROOKLYN 11, N. Y.

Naujausios mados vyriški ir moteriški drabužiai siuvami pagal užsakymus.

Kreipkitės nuo 5 iki 8 val. vakarais.

Kainos žemesnės, negu kitur.

DARBAS PIRMOS RUŠIES

ANTANAS VISNIAUSKAS

168 Roebing St., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-4261.

STANDARD FEDERAL SAVINGS

and Loan Association of Baltimore City

Metinis dividendas 3%

Kiekvienas indelis apdraustas federalinėse valdžios apdrauda iki \$5000.00.

684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

90-JI SUKAKTIS 1860 — 1950

Vėliausias dividendas yra 2% i metus, kredituojamas bėrtainiais.

Nuosimtis apskaituojamas nuo pirmos dienos kiekvieno mėnesio, pradėdant nuo \$25 iki \$7500.

Sutaupos įdėtos prieš sausio 10, balandžio 5, liepos 10 ir spalio 5 neša nuosimtį nuo paliekamos iki paskutinės metų ketvirtė dienos.

THE Kings County SAVINGS BANK

135 Broadway, prie Bedford Avenur

539 Eastern Parkway prie Nostrand Ave., Brooklyn, N. Y.

Member Federal Deposit Insurance Corporation

ATOMINEI BOMBAI SPROGST ANT, MES BUVOME NAGASAKI

Ketveriems metams praėjus nuo tų įvykių, kai 1945 m. rugpjūčio 9 d. numetus atominę bombą ant Nagasaki miesto, žuvo 70,000 žmonių, Japonijoje iš spaudos išėjo knyga, kurioje talpinami vaikų parašyti tų pergyvenimų prisiminimai. Tai tie vaikai, kurių tik 300 iš 1,500 bendro skaičiaus išliko gyvi atominės bombos sprogmio centre Uragami miesto kvartale buvusioje Yamazato prad. mokykloje. Tie vaikų surašyti prisiminimai labiau, negu kurie nors kiti dokumentai išpėja pasaulį dėl atominės bombos.

Trumpomis ištraukomis dedame keletą tų prisiminimų vertimų.

Mokinsy Fujo Tsujimoto manė, kad jis mirs

Mokinsy Fujo Tsujimoto, tada buvęs 9 m. amžiaus, sako: Aš tik todėl išlikau gyvas, kad tuo metu, kai atominė bomba nukrito ant Nagasaki, buvau mūsų mokyklos slėptuvėje. Iš dangelio tenai buvusiu žmonių tik mes trys iš ten išėjome gyvi: mano senutė, mano suolo draugas Tagawa ir aš.

O prasidėjo taip: sustaugė sirena. Umo gatvės seneliai ir vaikai subėgo į slėptuves. Netrukus subėgo ir priešlėktuvinės tarnybos vyrų ir gydytojų. Nesmatant lėktuvų, veikiant alarmai atsaukta. Visi jau buvo išėję į gatvę, o mokyklos sporto aikštėje buvo didelis susikimšimas. Ir staiga pasigirdo ūžimas. Aš stvėriau senelę už rankos ir pasileidau į slėptuvę. "Priešo lėktuvas! Priešo lėktuvas!" — šaukė vyras iš priešlėktuvinės apsaugos. Žmoniai vėl prisikimšo, aš su senelę nuslinkau į patį slėptuvės kampą. Staiga nušvito. Milžiniš-

kas oro spaudimas priplojo mane prie sienos. Po to, kai aš iškišau galvą iš rūšio ir apsidairiau aplink, visur gurdėjo vienas ant kito sukritę žmonės, ramūs, tik vietomis vienas kitas pakeldavo koją ar ranką. Tie, kurie dar išstengė pajudėti, subėgo į rūšį.

Gatvėje namai visi degė. Ir mūsų namas liepsnojo. Mano brolis ir mažoji sesuo nebėspėjo laiku atbėgti pas mus į rūšį. Jie buvo balstai apdegę, sėdėjo šalia mūsų ir verkė. Mano senutė išsitraukė rožančių ir emė melstis. Aš atsisdėdau ant slėptuvės sienos ir laukiau, bene pareis mano tėvas su motina. Po pusvalandžio atėjo motina. Ji visai kūnu kraujavo. Aš ją apsikabinau ir emiau verkti. Pili ni baimės dabar laukėme tėvo, kuris ryte buvo išvykęs į priešlėktuvinę apsaugą.

Žmonės mirė kaip musės. Jie valtojo iš skausmo. Kitą dieną mirė mano sesuo, dar

kitą — mano motina. Aš maniau, kad taipgi mirsiu, nes visi, kurie tada buvo rūšyje, mirė. Bet visa laimė, mes su senute sėdėjome rūšio kampe, ir mūsų nepataikė atominės bombos spinduliai.

Dienu dienas ieškojome tėvo tarp lavonų. Tie, kurie dar buvo išlikę gyvi, sunašė malkų ir mokyklos sporto aikštėje degino žuvusiuosius. Aš maniau, kaip degė mano motina ir mano brolis. Pilnomis ašarų akimis aš žiūrėjau į liepsną. O senutė vis kalbėjo rožančių. Ji sakė man, kad aš dangiuję pamatysiu savo motiną.

Taip. Senutė tai tikrai ją pamatys, nes ji jau sena ir greit mirs, bet aš dar turiu ligai gyventi, ligi pamatysiu savo brangiąją motiną ir galėsiu žaisti su savo broliu ar gincytis su sesute...

New Yorko vaistybės demokratų partijos metinėse vakarėnėse, kur kiekvienam dalyviui kaštavo po 100 dolerių, buvo apie 1,500 svečių ir jų tarpe Rooseveltienė su mėru O'Dwyer.

MIRGA MARGA

Praeito amžiaus pradžioje Rusija savinasi dabartinę Oregono valstybę, bet po 1825 m. sutarties, ji tų pretenzijų atsisakė.

JAV prezidentas Teodoras Rooseveltas, baigęs savo tarnybos terminą, išvyko į Afriką lūgti medžioti.

Senovės romėnų moterys, kvėpalais laistydavo ne tik savo drabužius, bet ir šunis, kuriuos jos vadžiavosi.

Dešimt pėdų aukščio okeano bangos visai nejudamos, panėrus 100 pėdų į vandenį.

UODU DEBESYS

Uodas žmogui nepavojingas, bet kai jį privysta labai daug, tuomet žmogus jį neapsigins. Archangelisko apylinkių tundrose dėl uodu vasarą žmogus negali gyventi. Ir ten vasarą išbėga žmonės ir žvėrys. Kai kurlais metais uodu atsiranda neapsakomai daug. Pvz., 1813 m. Anglijoje buvo toks atsitikimas. Kartą gegužės mėnesį, atskridus uodams, vieno miesto gyventojai pamatė kylantį dūmų debesį, atrodė jog nuo miesto bažnyčios stogo. Gyventojai subėgo gaisro gesinti. Bet, kada? Gaisro visai nebuvo, o per miestą skrido uodų debesys, 1766 metais per Oxfordo miestą lėkė tokia daugybė uodu, kad nuo jų lyg debesų, net saulė aptemo.

Senose knygoje parašyta, kad persų karalių Sapara, jam karliaujant su vienu priešiu mišetu, apčiuopė uodai. Uodai apčiuopė žmones, dramblius,

arklius ir kitus gyvulius. Saparas, negalėdamas uodu atsiginti, turėjęs su visa kariuomene kuo greičiausiai grįžti atgal. Uodai jį nugalėjo.

SPORTAS — SENAS ISRADIMAS

Sportas, kaip amatas, nėra mūsų laikų išradimas. Senovės Graikijoje buvo daug profesionalių — čempionų — tie garsūs važiuotojai mažuose vežimėliuose buvo ten tokias pat vietas užėmę, kaip ir dabartiniai laikais mūsų džokėjai ir profesionalai sportininkai. Devyniolikto amžiaus pabaigoje sportui vėl pradėjus kilti, plačiau išsivystant masėse, atsiranda naujieji profesionalai sportininkai.

Pirmiausia pasaulis susidomėjo boksu, ypatingai sunkiame svorėje. Profesionalai boksininkai ir buvo pirmieji romėnų gladiatorių įpėdiniai, nors minioje nebuvo jokio Cezario, kuris pirštu duotų ženklą nužudyti nugalėtajį, ir vie toje kardu ir gynimosi tinkleliu, kovotojai sustodavo vienas prieš kitą apsišarvavę pirštinėmis. Muskulų jėga, vyro drąsa, mūktumas ir vikrumas gali daugiausia pasireikšti šioje jaudinančioje kovoje. Tas ir parodo, tur būt, kodėl sunkiasvoriai yra didžiausi kasos magnetai. Kovoje dėl pasaulio meistro vardo tarp Jack Dempsey ir Gene Tuney 1927 m. Chicagoje, 130.000 žiūrovų sumokėjo už įėjimo bilietus 2,658,668 dolerius. Tuney iš tų pinigų gavo apie milijoną dolerių.

ATOMINEI BOMBAI SPROGST ANT, MES BUVOME NAGASAKI

(Atkelta iš 6 pusl.)

tomis suorganizuotoje provincinėje ligoninėje dirbo gydytojai ir seserys. Profesorius mano broliui įtryškė vaisty. Buvo baisu žiūrėti, bet aš tikėjau, kad jis vis tiek pavėsiks. Deja, po keturių dienų jis mirė.

Po to aš grįžau į miestą. Mūsų gyvenamieji namai buvo tik griuvėsiai. Aš sėdėjau šalia ir laukiau motinos ir sesers.

Pro šalį praėjo daug žmonių. Jie grįžėsiuose ir tarp lavonų ieškojo savo artimųjų. Staiga man toptėrėjo mintis, kad gal ir mano motina yra grįvėsiuose. Aš ėmiau kastis pelenuose, sienų ir mūro liekanose. Nors ir ilgai kasiau, nieko neradau. Bet aš nesilioviau kasti. Tik staiga aš užčiuopau kažką juoda ir suanglėjusi. Tikrai. Tai buvo lavonas. Ar tai buvo motina? Gal sesuo? Gal kas iš mano kaimynų?

Neramiai kasiau ligi galo. Kūnas buvo visiškai suanglėjęs. Užčiuopau galvą. Ji, lyg stebuklu, išlikusi nuo ugnies. Tai buvo mano sesuo, kurios aš taip ilgėjau. Pirmą, jos veidą pamatėsi, aš apsidžiaugiau, o vėliau mane suėmė liūdnumas, ir aš ėmiau verkti.

Bet kur motina? Ši mintis man nedavė suleisti akių. Gal geroji dvasia mane nuvedė į kaimynų namą. Ten aš ją radau. Besikalbėdama su kaimynne, ji sutiko mirti. Ištraukiau jos lavoną, nuvaliau ir verkiau, kiek tik jėgos leido. Paskui dairiausi gėlių, norėdama jas padovanoti mano mirusiai motinai. Bet visur, kur tik akis užmatė, nebuvo jokios gyvybės.

Tai buvo pasaulio pabaiga

Atomines bombos sprogdimo metu septynerių metų buvusi mokinė Schuzo Nischio sako: Sukaukė sirena. „Pamažu, nesibaikinkite, mes dar neprivalome skubėti, tai tik įspėjamasis allarmas“, — sakė motina, nes ji kiek galėdama ilgiau norėdavo su mumis visai pabūti.

Bet tėvas smarkiai užriko, kad skubėtume, nes paskui gali būti per vėlu, ir mes visi išbėgome iš miesto ir, lipę į kalną, sustojome mažoje daržinėje. Mes viso buvome septyni vaikai, motina ir senutė, o tėvas pasilikio mieste priešlėktuvinėje tarnyboje. Jau buvome besirengia valgyti pietus, kai staiga dangų nusvietė žalia šviesa. Iš Nagasaki pusės pasigirdo griūvančių namų traškėjimas. Tuo tarpu mūsų daržinė pakilo į viršų. Kai aš atsipeikėjau, buvau begulinti prie medžio šaknų. Pažvelgiau į miestą. Ten apacioje buvo viskas dū-

mu apgaubta. Stengiausi įžiūrėti mūsų namus, bet mačiau tik tai, kaip ugnis šokinėdama ėjo nuo stogo prie stogo. Suplėšytais marškiniais ir kruvinu veidu sugrįžo tėvas. Visi labai apsidžiaugėme, o jis ištarė: „Visi žuvo, tik aš išlikau“. Jis pyko ir šaukė: „Tai jau ne karas, tai pasaulio pabaiga!“ Paskui kita vyras užlipo pas mus į kalną. Jis sakė: „Visa mano šeima žuvo. Kokie jūs laimingi. Jūs išlikote“ — ir tai ištaręs jis sulinko, žado netekęs.

Kai kita rytą mes grįžome namo, miestas gulėjo pelenuose. Kur tik mečiau akį, gulėjo lavonai, man linko kojos, aš negalėjau toliau eiti. Bet mes ėjome toliau dar per karštus pelenus. Kur buvo mūsų namai, riuoškojo griuvėsiai, palaidoję čia mano broli ir seserį. Aš ėmiau verkti, mano ašaros krito ant pelenu ir darė juodus taškelius...

Meš gėdinomės, kad išlikom gyvi

Mokinė Setsuko Mitani, buvusi 11 metų, pasakoja: Mes buvome vėl atvykę į bunkerį. Prieš jį, kur šalia stovėjo šventykla, mes dar ketinome žaisti, bet staiga pasigirdo lėktuvų burzimas. Nutvėrusi sesutė už rankos, skubiai nubėgau į slėptuvės vidų. Tada pasirodė milžiniška šviesa ir balsiai sugriaudė. Bunkeris sudūžo, o ką toliau buvo, aš nežinau.

Kai atveriau akis, pamatėčiau, kad su sesute guliu ant grindų. Motinos ir broliuko nebuvo šalia. Jų ieškodama išbėgau laukan. Šventykla buvo sugriauta. Išsigandusi pažvelgiau į miesto pusę ir pamatėčiau degančius namus. Ugnis vis kilo, bet žmonių niekur nesimatė. Vis galvoju, kur gali būti motina su broliuku.

Staiga ties šventykla griuvėsiuose pastebėjau kažką judant. Keletas plytų, traškėdamos nukrito žemyn. Tarp griuvėsių išliko juoda rarka, o paskui išvydau ir veidą, purviną ir keistą. „Setsuko“ sukūko man, ir aš pažinau. Tai buvo mano motina. Priėjau artyn, ir net juokas paėmė. Taip juokingai motina atrodė. Ji buvo sveika ir rankose laikė mano broliuką. Jis taip pat nebuvo sužeistas.

Kai mes ėjome vėliau gatve, mus pasivydamai žmonės skundėsi netekę savo šeimos narių ir artimųjų. Jie mums sakė: „Kokie jūs laimingi, kad visi išlikote gyvi“. Mums net gėda buvo, kad mes išlikome, o ant apdegusių lavonų veidų dūgė musės ir ėjo bausis, amą užimas kvapas.

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALIJA
161 No. 6-th Street

VALANDOS:
8 — 10 ryte
1 — 2 popiet
6 — 8 vakar
Tel. Evergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street

VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakar
I. vaktariuojantis uždaryta
VA. LANGO
1 — 8 vakar

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS,
22) So. 4-th Street

9 — 12 ryte ir
1 — 8 popiet.
Penktadieniais uždaryta
Tel. Evergreen 7-6868

SCHOLES BAKING, Inc.

LIETUVISKA DUONA — GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepiame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms šventėms. Visus užsakymus mes išplidome kuogeriausiai.
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 4-8802

KINGSLAND INN

Al. J. Grunskis, Sav.

Ivairūs svainiamieji gėrimai.

Sviežias maistas pietums ir kitokiems užkandžiams.
Salė susirinkimams ir žiaip pobūviams
Televizija.
148 Kingsland Ave. Brooklyn 22, N. Y.
Tel. Evergreen 4-8918

A. Povilansko Baras ir Restoranas

SALE SEIMYNNINEMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.
Tel. Evergreen 4-9737

B. J. SCHEGAUS

REAL ESTATE & INSURANCE AGENTAS

Seniausia Lietuviška nekilnojamo turto

ir draudimo įstaiga Brooklyn

Visada visiems sąžiningai patarnaujama.

195 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.
Evergreen 7-1241

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARSVA

231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS
Telefonas, Evergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
123 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 7-4335 Kopyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS

V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
Notary Public. Tel., Newton 9-4464

F. W. SHALINS

(SALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 7-4499 Kopyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius
Telefonas, 5Tagg 2-4409
110 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS NOTARY PUBLIC

Visi šie laidotuvių direktoriai išdomoja automobilius įvairiems reikiams

MERIDEN MONUMENTAL WORKS

STATOME PAMINKLUS KAPINESE
JOHN MCGINNIS, Sav.
65-39 Grand Avenue, Maspeth, N. Y.
Prie M. Olivet Kapinių arba
Fresh Meadow Rd. ir N. Hempstead Turtpike
Flushing, N. Y.
Prie St. Mary's Kapinių
Telefonai Davenport 6-0750 Flushing 7-9248

SUTVARKOMI BIZNIO TAKSAI

Mes sutvarkome įvairių rūšių bei jurisdikcijų taksus: federalinius, valstybinius, municipalinius Jungtinėse Valstybėse ir užsienyje.

Adv. St. P. Zubavičius, kuris turi teisės praktikuoti bet kuriam Jungtinių Amerikos Valstybių teisne, tvarko knygas bei rekordus pavieniams biznieriams, partneriams ir korporacijoms.

Patarnavimai atliekami ir laiškais. Be to, daromi asmeniški vizitai bet kuriose biznio įstaigose čia ir užsienyje. Prašoma kreiptis angliškai ar lietuviškai, o aš suteiksiu sąžiningą patarnavimą.

STANLEY P. ZUBAWICZ (Zubavičius)

111 Ainslie Street, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EV. 4-3049

J. KUMPIKO

ELEKTRO MOTORŲ DIRBTUVĖJE

Taisomi elektro motorai, ventiliatoriai, kirpimo bei skutimo mašinos, skalbimo mašinos, dulkių sturbiai ir kitoki dalykai.

GARANTUOTAS IR GREITAS PATARNAVIMAS.
105 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Evergreen 7-1423

PHILIP BENDER

AVALINĖS KRAUTUVĖ

Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.

Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.

245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

Telefonas: Evergreen 7-7411

KLEEN KOL COAL CO.

LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA

Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
53-82 72nd Pl. Tel.: HA 6-8406 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

Psl. 7—1950 m. balandžio 28 d.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

204 NORTH BROAD STREET
(At Race Street Subway Entrance)
STATEMENT OF CONDITION
AS OF DECEMBER 31, 1948

ASSETS	
First Mortgage Loans	\$3,390,433
Loans on Passbooks and Certificates	46,489
Special Home Loan Bank Stock	100,000
Cash on Hand and in Banks	640,966
Office Building and Equipment	23,227
Parking Lot—4415 Race Street	22,732
Deferred Charges and Other Assets	3,604
	\$4,225,451
LIABILITIES	
Members' Share Accounts	\$3,602,508
Advances from Federal Home Loan Bank	300,000
Bank	26,375
Loans in Process	5,519
Office Building and Equipment	7,194
Central Reserves	4212,500
Deferred Charges and Other Liabilities	177,430
Undivided Profits	389,926
	\$6,225,421

CHARLES S. CHELLEN, President
RAYMOND UZUMSKI, Secretary
HENRY SZKAPCZYK, Treasurer
REGULAR DIVIDENDS
Payable June 30 and December 31. Paid without interruption since 1901. Never less than 3% percent per annum.

STEPHEN BREDIS, JR.

197 Havemeyer Street,
Brooklyn 11, N. Y.
Tel.: Evergreen 7-9394

CLEMENT A. VOKET-VOKIETAITIS

Advokatas
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. NEWTON 9-5972

ANTANAS DIRZULAITIS

Lietuviška Kirpykla
Išteigta 1909 m.
131 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

MAISTO KRAUTUVĖ

J. Jokubauskas, Sav.
291 Maujer St.
Brooklyn, N. Y.
EV 4-9579

Louis Restaurant

L. ALEKSIJEJUS, Sav.
Alus - Vynas - Degtinė
Pusryčiai, pietūs ir vakarienė
Pirmos rūšies maistas
44 Hudson Avenue
Ma 5-9108 Brooklyn, N. Y.

BAR and GRILL

JOSEPH BALTAITIS, Sav.
Sviežias maistas,
įvairūs gėrimai
518 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Evergreen 4-9467

BROADWAY FOOD SHOPPE

Kafeteria ir restoranas
FRANK SROLA, sav.
Gamina ir pristato maistą
vestuvėms ir kitokioms
pramogoms
139 BROADWAY,
Brooklyn, N. Y.
Tel. EV. 4-9050

V. A. BUDRAITIS
APDRAUDOS AGENTAS
Sąžiningas patarnavimas
8552 102 Street Richmond Hill, N. Y.
Virginia 9-6773

A. NOVITZKIE
BARAS RESTORANAS SALĖ
Salė pramogoms vestuvėms ir susirinkimams
59-63 56th RD., MASPETH, L. I., N. Y.
Telefonas DA 6-7460

J. M. BUYAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
Naujai pastatytame name moderniška įrengta koplyčia.
Patarnauja ir kitiems New Jersey miestams.
24 Davis Ave. Kearny, N. J.
Tel.: Kearny 2-2588

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

Visada/suteikiamas sąžiningas patarnavimas.
Direktorius Reikalų Vedėjas
MATHEW P. BALLAS, ALB. BALTRONAS-BALTON,
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STAGG 2-5043

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mūs

L. Žitkevičius (Runcė Danclerinas) gegužės 7 d. New Britain, Conn. ruošiamajame koncerte skaitys savo kūrinius.

A. Zinienė, jos dukterė Aldona ir A. Sinušienė sveikina Vienybę ir visus savo draugus iš Miami Beach, Florida.

K. Krulikas praneša, kad šį penktadienį 7.30 val. vakare Tautininkų Klubu patalpose įvyksta vietos tautinių bei kultūrinių organizacijų sambūrio tarybos susirinkimas.

A. Dambrauskaitė, Lietuvos operos solistė, kuri praeitą sekmadienį dainavo Operetės Choro koncerte, lankėsi mūsų įstaigoje.

F. Kirša, poetas, iki šiol gyvenęs Bostone, kaip teko girdėti, žada grįžti į New Yorko apylinkes.

A. Gustaitis, praeitą sekmadienį skaitęs savo kūrinius Operetės Choro koncerte, tą pačią naktį grįžo atgal į Bostoną.

J. Ginkus ir jo šeima praeitą penktadienį minėjo savotišką jubiliejų: tą dieną sukako 29 metai, kai atidaryta jų saldainių krautuvė.

Vera Jomantienė, šiuo metu gyvenanti pas savo dukterį ir ženą Boyd St. Petersburg, Florida, sušūnė Vienybę ir visiems savo draugams New Yorke linkėjimus.

H. Kristaponis praneša, kad lietuviai lojalumo paradui, kuris įvyksta šį seštadienį, 2 val. popiet, renkasi 92 gatvės ir Park Ave. kampe, New Yorke.

Pr. Lapienė, kaip mums teko patirti, ruošiasi atidaryti savo gražiąją vasarvietę, Stony Brook Lodge, Long Island. Beje, Andrius ir Pranė Lapiės pasikvietė į svečius šiuo metu rytuose gastroliuojančią solistę Antaniną Dambrauskaitę.

M. Vaišyla, Sandersas redaktorius ir Amerikos Lietuvių Tarybos išdinininkas, keletą dienų pabuvis New Yorke, išvyko į Naująją Angliją.

Skautų veikla

Nuo kovo 19 d. vėl sukruoto vietos skautai, tą dieną apilankydami vieną žymiausių New Yorko muziejų — Metropolitan Museum of Art, kur tuo metu vyko ir Vienos meno paroda. Apie meno kūrinius paaiškino sk. v. vyr. skait. A. Zelenkevičius.

Balandžio 22 d. Angelių Karalienės parapijos salėje New Yorko skautų ir skautų tūntas minėjo savo patrono sv. Jurgio šventę. Po vyr. skait. E. Putrytės ir kun. J. Pakalniškio kalbų šios šventės proga buvo linksma lauko programa, susidėjusi iš dainų, linksmy skautiškų pasirodymų ir kt.

Balandžio 30 d., sekmadienį, skautų Vyčių draugovė ruošiasi aplankyti garsiąją Laisvės Statulą, esančią Bedloe's Island. Jei bus palankus oras, bus išvykstama nuo Apreiškimo bažnyčios (North 5th St., Brooklyn) 12.15 val. tuoj po pamaldų.

Visi — skautai, skautės ir skautų bičiuliai — kviečiami ekskursijoje dalyvauti. V. K.

PAGARBA MOKINIUI

Jeffrey Rubens, 8 metų amžiaus vienos Brooklyno pradžios mokyklos (760 Prospect Place) ketvirtos skyriaus mokinys, yra pakviestas būti garbės svečiu WNBC taupomųjų bankų radijo programoje šį sekmadienį, balandžio 30 d., 1.30 val. pp.

Šią programą finansuoja New York Association of Mutual Savings Banks. Kings County Savings Bankas tvarko tos mokyklos taupomasias sąskaitas, todėl Jeffrey, kaip garbiam mokiniui, jo atstovas fteiks plunksną ir piniginę dovaną.

Jeffrey yra sūnus Morris ir Leonoros Rubens, 780 St. Marks Ave., Brooklyn, N. Y.

Psl. B—1950 m. balandžio 28 d.

Dainininkė Sue Griškaitė, prieš išvykstant į Europą, gegužės 20 d. rengia savo dainų koncertą, kuris įvyks modernioje Barbizon Plaza salėje, 58th St. ir 6th Ave., New Yorke.

Nauja New Yorko Lietuvių Taryba

Balandžio 20 d. Apreiškimo parapijos salėje įvyko New Yorko Lietuvių Tarybos susirinkimas, kuriame buvo išrinkta nauja valdyba iš 17 asmenų. Pareigomis tuo tarpu dar nepasiskirstyta. Į valdybą išrinkti šie asmenys: A. Gražūnas, D. Averka, P. Valnauskas, P. Montvila, J. Ginkus, V. Abrattis, A. S. Trečionas, J. Tysliava, J. Bulvydas, J. Glaveckas, B. Spūdienė, adv. S. Briedis, dr. J. Pajaujis, P. Mikalauskas, dr. M. J. Vinkas, S. Vitaitis ir dr. A. Šliūpaite.

Šiame susirinkime buvo skaityti metinės veiklos reportai ir t. t. Paaiškėjo, kad šiuo metu Vasario 16 minėjimas, kuriam vadovavo pirmininkas J. Ginkus, buvo sėkmingiausias. Apie surinkta virš 1,700 dolerių. Be to, šiais metais pats minėjimas davė virš 900 dol. pelno. Nutarta pasiūlyti centrui visas minėjimo surinktas auksas, o iš likusio pelno skirti 500 dol. BALF'ui ir 150 dol. komitetui lojalumo parodo išlaidoms.

Lojalumo paradas

Šį seštadienį, balandžio 29 d., New Yorke įvyksta lojalumo paradas, kuriame dalyvaus įvairių tautų kilmės amerikiečiai.

Lojalumo parade gausiai dalyvaus ir lietuviai, kurie privalo rinktis 2 val. po pietų 92 gatvės ir Park Avenue kampe.

Lojalumo paradui rengti komitetas ragina moteris dalyvauti tautiniuose drabužiuose. Šiame paradas užtruks tik apie 40 minučių, todėl prašoma nepatingėti jame gausiai dalyvauti.

Paradas tęsis apie mylią kelio.

B-VĖ "ATSTATYMAS" PRAŠO UŽ ATLYGINIMĄ atsiliepti visus tremtinius, kurie 1949 metų Tudenį pervežė (ar žino, kas pervežė) iš Bremeno į JAV khygas "Vilnius, the Capital of Lithuania", "Lithuanian Folk Art", "Lithuanian Art in Exile". Knygos siūstos per kun. V. Sargą, iš viso apie 10 dešimt. Pranešimas rašyti: B-vė "Atstatymas", 6 de Wolf Street, Boston 25, Mass., arba: Gabija, Klube, 337 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

IŠ TAUTINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLOS

PERSITVARKĖ ALTS I SKYRIŲ VALDYBA

Balandžio 16 d. Am. Liet. Tautinės Sąjungos I sk. valdyba savo posėdyje naujai pasiskirstė pareigomis: Narvydas Pr. — pirm., Butkus J. — pirmasis vicepirm., Alksninis V. — antrasis vicepirm., Gučas St. — sekretorius, Krulikas K. — išdinininkas, Jasėnas M. — kasos sekretorius ir Ginkus J. — ypatingiems reikalams valdybos narys.

Kovo 24 d. visuotiniame narių susirinkime M. Jasėnas skaitė paskaitą ideologiniais klausimais, kuri sukėlė daug gyvų ir įdomių diskusijų. Tame pat susirinkime nariai mielai sudėjo keliolika dolerių Vokietijoje gyvenančioms Martyno Jankaus vaikams paremti.

ALTS I skyrius šiais metais narių skaičiumi išaugo dvigubai, o taip pat išvystė ir kultūrinę veiklą.

NETEKO SAVO NARIO

Balandžio 13 d. anksti ryte St. Catherine ligoninėje mirė Antanas Povilanskas, kuris buvo taip pat ligametis ir nuogirdus Tautininkų Klubu bei kitų patriotinių organizacijų narys. Taut. Klubo nariai visuotiniame susirinkime balandžio 14 d. pagerbė jį susikaupimo valandėle ir prie jo karsto padėjo didžiulį gėlių vainiką. Daugelis narių atlanė mirusį Antaną ir liūdesyje paguodė jo žmoną Elena bei šeimą, o taip pat dalyvavo jo laidotuvėse.

DEKALB TAVERN

VYNAS, LIKERIAI, ALUS
A. SINUS, sav.
352 Onderdonk Avenue
Brooklyn, N. Y.

PARDUODAMA buėrnė labai geroje vietoje, nes tos rūšies biznis ten yra virš 30 metų. Dėl smulkmenų kreiptis: Vienybė, 412 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. (17)

BEDFORD DINER

BAR and GRILL
396-398 Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.

RAMIAI, pagyvenusio amžiaus 2 asmenų šeimai, po 2-3 mėnesių, reikalingas butas iš 3-5 kamb. I ar II aukšte su apšildymu. Prašoma pranešti šiuo adresu: Bl. Yankewitz, 1667 Madison St., Brooklyn 27, N. Y.

New Yorko Lietuvių Tremtinių Draugijos ruošiamas didelis

Koncertas-Balius

Dalyvaus geriausi Lietuvos Valstybinės Operos solistai, dramos aktoriai ir Operetės Choras.

Programoje: montažas apie tėvynės ilgesį, solistų, choro dainos ir linksmoji dailis.

Po koncerto bus šokiai.

gegužės-May 7 d. Shwaben Hall

Myrtle Ave. ir Knickerbocker kampas.

Visus tremtinius ir svečius maloniai kviečiame atsilankyti. Pradžią 4 val. pp.

GEORGE F. RACHUN

Restoranas, baras ir salė
Gerai gėrimai ir šilti valgiai.
MORGAN AVE. ir HARRISON PLACE,
BROOKLYN, N. Y.
Tel. HY 7-9758

THE HALF SHELL

P. Janus ir G. Shlakis, Sav.
Įvairiausi gėrimai ir valgiai.
ROUTE 27-A, ISLIP, L. I., N. Y.
Bay Shore 2996.

OPERETES CHORAS PAMINEJO 35 M. SUKAKTĮ

Gal iš ryto ir ligi pietų trukęs blogas oras ir lietus pavėikė, kad publikos nepriguzėjo pilnutėlė salė, kaip buvo laukta, bet vis tiek didelis lietuvių būrys dalyvavo Operetės Choro sukaktuviniam minėjime ir koncerte, perėitą sekmadienį įvykusiame Labor Lyceum salėje.

Po trumpo choro reikalų vedėjo Petro Juknio žodžio, Amerikos ir Lietuvos Himnų, kuriuos sugiedojo scenoje stovintis choras, prasidėjo meninė minėjimo dalis — koncertas.

Choras, kuris buvo šios šventės pagrindė, buvo dviejopas: mįsrus ir vyrų. Mįsrus dainavo išimtinai mūsų kompozitorių ir choro dirigento K. V. Banaičio harmonizuotas liaudies dainas, o vyrų choras — porą maršų, jų tarpe ir gausų K. V. Banaičio "Zygis į Vilnių".

Bendrai choro dainos praskambėjo gerai, o tie, kurie anksčiau girdėjo Operetės Chorą dainuojant ir palygino jį su dabartiniu, labai džiaugėsi pažanga. Tiesa, publikos neapžavėjo ir mižiniškų ovačių nesukėlė, bet dainas atliko taip, kaip galėjo ir kaip, palyginti, trumpą laiką naujasis dirigentas iš dainininkų sugebėjo išpausti. Žinant, ką choristai sugeba ir ko dirigentas reikalauja, galima būtų, kad ir tolimesnė choro veikla vyks pažangos ženkliu.

Centrinis publikos dėmesys teko Operetės Choro svečiams: pianistui, rašytojui ir dainininkei, kurių du paskutiniai buvo pakviesti net iš kitų valstybių.

Brooklynietis Aleksas Mrozinskas skambino F. Chopin'o, Paganini, Liszto ir Debussy kūrinius. Jis taip pat ir akompanavo operos solistę Antaniną Dambrauskaitę. Šis žmogus didžiojo New Yorko lietuviams — tai nelyginant duona ir druska. Nežinau, ką jie darytų savo meniniuose parengimuose, jeigu nebūtų šio pasiankaus pianisto ir akompaniatoriaus.

Iš Bostono atvykęs rašytojas Antanas Gustaitis, pirmojoje ir antrojoje koncerto dalyje, beveik per jėgą scenoje publikos laikomas, paskaitė naujausių savo jumoristinių eilėraščių politinėmis ir visuomeninėmis temomis. Jei jis būtų ir visą knygą atsivežęs, ir išpašomas, publika būtų jam leidusi iki galdyklių skaityti.

Operos solistė Antanina Dambrauskaitė, mūsiškės publikos jau dalimi girdėta per kan. dr. J. Končiaus pagerbimą, šiuokart turėjo ilgesnę programą. Pirmojoje dalyje ji padainavo dvi K. V. Banaičio dainas: "Rods parpulsu" ir "Tulpės" ir J. Gruodžio "Aguonėles". Antrojoje

dalyje: arijas iš J. Karnavičiaus op. "Grazina" ir G. Puccini operos "Madame Butterfly". Karštai publikos prašoma, ji bisavo ir po liaudies dainų ir operos arijų.

Apdovanota puokšte rožių ir publikos karštai kviečiama, ji dar porą sykių pasirodė, bet dainų pašyktėjo. Ji buvo balse ir nuotakoje. Gausūs senieji ir naujieji Amerikos lietuviai gavo progos pasigėrėti lietuviškosios operos atžalynu, kuriame svarbų vaidmenį vaidina Antanina Dambrauskaitė, dabar kartu su daugeliu tremtinių atsidūrusi šiame krašte ir beleskanti sąlygų šikurti.

Koncerto programa užbaigta mįsriojo choro K. V. Banaičio dainos "Paskutinio vakarėlio" bisu. Kitų įlinguota, publika jau ir saviškių (choristų) atžvilgiu nebuvo taip kritiškai nusistačiusi ir plojo pilnais delnais.

Nuaidėjus dainos garsams, toje pačioje scenoje, dar tebestovint chorui ant savo pakopu, Operetės Chore dainuojančiųjų tremtinių vardu buvo įteikti adresai Operetės Chorui nusipelnusiems asmenims: Ks. Strumskui, M. Strumskienei, Pivoriūniui, Kriauciūniui, Vizbarai, Dikiūni, Norkui, P. Jukniui ir A. Grunskui.

Iškilmes užbaigdamas, Operetės Choro vicepirmininkė G. Strimaitienė pacitavo tuos mums labai žinomus žodžius, kurie apibūdina Operetės Choro troškimus: Tegul bėga mūsų upės į marias giliausias, tegul skamba mūsų dainos po šiais plačiausias.

Po to Adomo Jezavito orkestras grojo šokiams, prie baro ir užkandinėje sveikinosi iš visų miesto periferijų susitikę lietuviai, o man iš atminties nepranyko momentai, kurie trukdė susidaryti puošnų mįsraus choro valgdą.

Ir dabar dar negaliu pamiršti pirmosios eilės viduryje mėlyna suknią dėvėjusios choristės, kuri taip netiko savo apranga tautiškais drabužiais vilkinčioje moterų eilėje. Su baltomis pirštinėmis ir baltu rankinuku ji atrodė, lyg keliolai pasirengusi ir dainuoti atsistojusi tik prabėgoms. Toliau matėsi moterų šilkinėmis peršviečiamomis ir skoningomis, bet scenai netinkančiomis, ballianėmis suknelėmis. Išame dideliame aprangos (ne tik choro) mįsrume, kaip gražiai atrodė tautiški drabužiai, dar syki patvirtindami, kad jie scenai niekuo ir niekad nepakeičiamai.

S. Narkelūnaitė

Cilės prezidentas Gabriel Gonzales, lankydamasis New Yorke, mėrą O'Dwyer apdovanojo savo krašto tautiniu kostiumu.

MOTERŲ VIENYBĖS

BALIUS IR ŠOKIAI

Moterų Vienybės balius ir šokiai įvyksta gegužės 20 d., seštadienį. Vieta — George Washington Hotel, 23th St. ir Lexington Ave., New York City. Pradžią 8 val. vakare.

Šokiams groja Juozo Tamašausko vad. orkestras.

Moterų Vienybės parengimai visados būna iškilmingi ir smagūs. Vietiniai ir naujajietiviai kviečiami atsilankyti, susipažinti ir pasišokti.

Pelnas, kaip visada, skiriamas labdariniams tikslams.

Moterų Vienybė

MICHIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nuzikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MAN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).